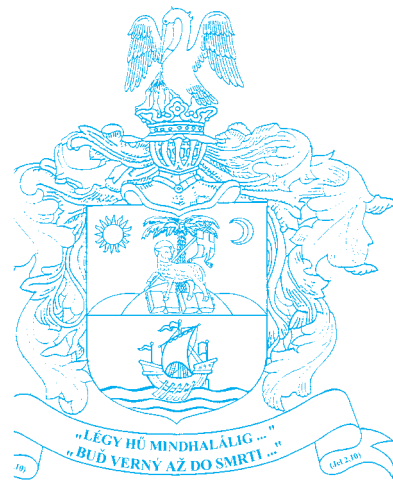

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXI. évfolyam

7–8. szám

Komárom, 2010. július–augusztus

Ára 70 cent

PÁSZTORI LELKÜLETTEL

Ezt az évet a misszió évének hirdettük meg: a misszióra szeretnénk nagyobb hangsúlyt fektetni gyülekezeti szinten és az egyházi vezetés szintjén is. Vizsgáljuk meg, mit tanulhatunk a pásztor és az elveszett juh példázatából a misszióra vonatkozóan!

Ezt a példázatot Máté és Lukács evangéliumában (Mt 18; Lk 15) is megtaláljuk. Mindkét esetben egy olyan pásztorról van szó, akinek száz juha volt. Az egyik juh elmaradt a nyájától, a pásztor pedig elindult, hogy megkeresse és visszavigye a többihez. Azonban vannak különbségek is a két példázat között. Máté evangéliumában a pásztor a hegyek között legeltette a nyáját, Lukács evangéliumában pedig a pusztában. Máté evangéliumában a juh eltévedt, Lukács evangéliumában a juhót a pásztor vesztette el. Ezek az eltérések nem véletlenszerűek és nem elhanyagolhatók, hanem fontos üzenetet hordoznak.

Mit üzen az ige Máté evangéliumán keresztül? A hegy és a magaslat az ószövetségi hagyományban általában a veszély, az ellenséges erők helye. „Tekintetem a hegyekre emelem...”, mondja a zsoltáros (Zsolt 121,1a), miután sejtí a hegyek mögött leselkedő veszélyt. „Honnan jön segítségem? Segítségem az Úrtól jön, aki az eget és a földet alkotta” (Zsolt 121,1b–2). De egyes prófétáknál a hegy és a magaslat a jó legelőnek is a helye: „Jó legelőn legeltetem majd őket, és Izráel magas hegyein fognak tanyázni. Jó tanyájuk lesz, ott heverésznek, és kövér legelőn legelésznek Izráel hegyein” (Ez 34,14). Máté rámutat arra, hogy a pásztor a hegyekben legeltette a nyáját, amikor az egyik eltévedt. Nem tudjuk, miért, csak annyit tudunk, hogy saját hibájából, tévelygései miatt szakadt el a nyájától.

Az eredeti szó több kifejezéssel is lefordítható: eltéved, elkóborol, elkószál, tévútra jut, rossz úton jár. Az eltévedt juh egyedül van, a hegyekben számos veszély leselkedik rá: megtámadhatják, megcsúszhat, a halál árnyéka völgyébe kerülhet. A hegyek között csak a pásztorral van biztonságban, nélküle kiszolgáltatottá válik.

Hányan vannak ma is, akik eltévedtek?! Valamikor a gyülekezet közösségébe tartoztak, kedves emlékeik vannak Isten hajlékáról, de rossz döntéseik miatt rossz útra tévedtek, tévútra jutottak. Miután eltávolodtak a gyülekezettől, elvesztették a pásztor közelségét, és kiszolgáltatottak, védtelenek maradtak. A „hegyeket” látják, a veszélyt érzékelik, nem érzik magukat biztonságban, de nem tudják, milyen megoldást keressenek. Az élet nagy kérdéseiben a teljes bizonytalanság állapotába kerültek, és nem tudják azt mondani, hogy „segítségem az Úrtól jön”.

Mit üzen az ige Lukács evangéliumán keresztül? A puszta az a hely, ahol csaknem teljesen hiányzik a növényzet. Alig esik az eső, kopár és elhagyott minden. Itt nem vár az emberre más, csak éhség és szomjúság, és itt is vannak veszedelmek: kígyók és más vadállatok. A zsoltárok könyvében és a prófétai hagyományban a puszta más értelemben is előfordul. A pusztában úgy ve-

(Folytatás a 2. oldalon)

Isten üzent

Amikor a gyermekeim azt kérdezik, hogy Isten hogyan tud velünk beszélni, azt szoktam válaszolni, amit bizonyára minden hívő: az igén keresztül. Olvasni kell a Bibliát, és Isten a régen rögzített szavakon keresztül elmondja az üzenetét. Csakhogy ez a válasz sokszor „sablonosnak” tűnhet, mert nem minden esetben tudja az ember a saját életéből vett példán „demonstrálni”. A minap egy esemény kapcsán szinte a reveláció erejével hatott rám, hogy Isten tervezése sokkal-sokkal hatalmasabb minden emberi elgondolásnál.

Az alistáli egyházi iskola újraindulása után az akkori vezetés úgy döntött, hogy vezérigéjévé a „Ne félj, te kicsiny nyáj” (Lk 12,3a) ígerést választja. Bizonyára nem volt ez a „véletlen” műve, hiszen később sok-sok éven keresztül – remények és reménytelenségek közt hánykódva – tudtunk ebbe a mondatba kapaszkodni. Ez a jézusi biztatás sokszor adott erőt és reményt, de a kétségek azért elő-előjöttek s tompították a bizodal-munkat...

Június 22-én a felső tagozatos diákok minden különösebb csinnadratta nélkül – egy reggeli áhitat után – birtokba vehették az iskola egy évtizede épülő új épületét. Aznap délelőtt a Bibliaolvasó vezérfonal szerinti újszövetségi rész utolsó mondataként ezt olvastam: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!” Döbbenetem és hálám határtalan volt! Az iskolából hazaérkező fiunknak boldogan mondtam: Látod, Isten szólt hozzánk, üzent!

–kdl–

Kannás Alajos

HALLGATNI

*Hallgatni kell. A másik embert.
Ahogy kiáltoz, sáros, megvert,
kisemmizett kis életét.*

*És látni kell a fal mögött is
az összekuszált arcokat,
mikor a könny már véres pára
s önként harapnak a halálba
a csonkká csorbuló fogak.*

*A csenden túl a másik csendet,
amelyben szárnytalan kerengnek
az átrettegett éjszakák.
A csillagot, mely sosem kelt fel,
hallani kell a másik ember
kimondhatatlan igazát.*

Az ÚR színe előtt

Légy velünk, Urunk, feltámadott Megváltónk, és kísérv bennünket vándorlásunk során, hogy elérkezhessünk az ígért földjére, az élők földjére, a dicsőség földjére. Maradj velünk, Urunk, mert ezen a világon olyan korán besötétedik és a nap a végéhez közeleg. Te, aki a dicsőség reménysége vagy, maradj velünk az élet és az üdvösség forrásaival és add, hogy itteni mulandóságunk teljes ismeretében elmondhassuk a Te apostoloddal: Azért nem csüggedünk, sőt ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis megújul napról napra. **Ámen.**

Hans Lassen Martensen

PÁSZTORI LELKÜLETTEL

(Befejezés a 1. oldalról)

zette népét Isten, mint pásztor a nyáját (Zsolt 77,21; 78,52), Ő gondoskodott róluk a kiszikkadt földön, a pusztában volt legelőjük, és jóllaktak (Hós 13,5).

A Lukács evangéliumából idézett részen arról van szó, hogy ahogyan egyik helyről a másik helyre vándoroltak az út során, a pásztor elveszített egy juhot. Talán nem tudott a nyájjal tartani, talán nem volt elég ereje – nem tudjuk, ezt a példázat nem részletezi. Röviden csak annyit mond, hogy a pásztor elveszítette a juhot. Mintha a juh helyett most a pásztoron lenne a felelősség. A juh képtelen arra, hogy egyedül visszataláljon. A pásztor a kilencvenkilencet a pusztában hagyja, a csodák helyén, ahol víz fakad a sziklából és manna hull az égből, ahol az Isten népe igazán Isten népévé formálódik és elindul, hogy megkeresse az elveszettet.

Sok olyan keresztyén él közöttünk, akik nem tartoznak a gyülekezet közösségébe, nem járnak templomba, de lehet, hogy valamikor gyermekkorukban még jártak. Talán nem elsősorban az ő hibájuk, hogy távolmaradtak, hogy lemaradtak a nyájtól. Így hozta az élet. Ők azok, akik a nyájtól távol nőttek fel, „elveszett” állapotban. Lehet, hogy érzik a „pusztában” a lelki szomjúságot és éhséget, de egyedül képtelenek arra, hogy eltaláljanak a gyülekezet közösségébe. Ehhez segítségre van szükségük.

Mit tanulhatunk a pászortól? Azt, hogy számon tartja a nyáját. Manapság sokat beszélünk a kimutatásokról, az adminiszt-

rációról. Egyesek túlzásnak tartják a sok statisztikai kimutatást, mások minél részletesebben szeretnék leírni, milyen az egyház, a gyülekezetek helyzete. Azt mondják, ha jó a kimutatás, pontosan megtudjuk, hol van szükség segítségre és nagyobb erőbefektetésre. A pásztor egyesével számon tart minden juhot a nyájban. Jézus számára mindig az egyes emberek voltak a fontosak. Mindenki külön-külön. Nekünk is pásztori felelősséggel kell megvizsgálunk gyülekezeteink életét –

méghez a személyenként is. A statisztikának akkor van értelmük, ha eljutunk annak alkalmazásához, amit az evangéliumokban olvasunk: „Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá...” (Mt 18,15a). És Jézus a vámszedőket és bűnösöket keresve ezt mondja: „Zákeus, szállj le hamar...” (Lk 19,5b).

A pászortól megtanulhatjuk azt is, hogy nem büntetni akarja az elveszettet,

hanem visszavinni a nyájhoz. Az első keresztyének között is voltak olyanok, akik rossz útra tértek. Saját hibáik, saját bűneik, rossz döntéseik miatt eltávolodtak az ígétől, a gyülekezettől, Istentől. Méltán felelősségre lehetne őket vonni, hogy miért követtek el gonoszságot, ki lehetne őket zárni a gyülekezetből, be lehetne előttük zárni az ajtót: többé nem tartozhatnak a kilencvenkilenc igazhoz.

Gyakran szoktuk az Isten és a bűnös ember kapcsolatát úgy látni, mint a bíró és az elítélt ember kapcsolatát. Ha így látjuk Istent, akkor azt gondoljuk, Ő azért keresi a bűnöst, hogy megtalálja és megbüntesse. Ha így van, akkor nehezen tudjuk elképzelni, hogy ha Isten megtalál valakit, azt nem bünteti meg. Az evangélium lényege éppen az, hogy másként nézhetünk Istenre: amint a beteg néz az orvosára, aki azért jött, hogy gyógyítsa, és nem azért, hogy moralizáljon. Úgy láthatjuk az Istent, mint az eltévedt juh a pászort, aki azért jött, hogy a hegyek között, a veszélyes utakon megtalálja az eltévedtet. Úgy láthatjuk az Istent, mint aki a pusztában keresi a lelki szomjúságban és lelki éhségben szenvedő elveszettet, hogy visszavigye a kilencvenkilenc mellé századiknak. Úgy láthatjuk az Istent, mint aki az elveszettet megkeresi, az eltévedtet visszatereli, a sérültet bekötözi, a gyengét erősíti... (Ez 34,16a).

Mint gyülekezeti tagok és vezetők – a jó Pásztorra figyelve és pásztori lelkülettel kérve – a misszió évében nézzünk szét „a hegyeken”, járjuk körbe a „pusztát”, hát ha tudunk segíteni az eltévedt és elveszett „juhokon”.

Orémus Zoltán

„És foglalatossok valának az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben. Támadta pedig minden lélekben félelem, és az apostolok sok csudát és jelt tesznek vala. Mindnyájan pedig, akik hívének, együtt valának, és mindenük köz vala; És jószágukat és marháikat eladogaták, és szétosztogatták azokat mindenkinek, amint kinek-kinek szüksége vala. És minden nap egy akarattal kintartva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel. Dicsérve az Istent, és az egész nép előtt kedvességet találva. Az Úr pedig minden napon szaporítja vala a gyülekezetet az idvezülőkkel” (ApCsel 2,42–47).

Nagyiszteletű Konvent! Kedves Testvérek! Úgy gondolom, nem adódhatott volna jobb alkalom a Generális Konvent összehívására, mint a pünkösd utáni napok. És nem adódhatott volna alkalmasabb hely, mint ez a kettészelt város, Komárom, hogy most együtt legyünk, tanácskozzunk és Isten segítségét kérjük a jövőt illetően. És azt gondolom, nem adódhatott volna jobb ige e mai alkalomra, mint a fent idézett, mely elénk adja a pünkösd utáni időszakot, azt az első megmozdulást, amikor létrejött az első keresztyén közösség, mely Istenhez kiáltott, felismervén azt, hogy nála nélkül semmit sem cselekedhetnek, hogy Jézus Krisztus az Úr, és megkezdték élni keresztyén közösségi életüket. Ennek a háromnak: a pünkösd utáni időszaknak, a helynek és az igének a jelentésén túl sokkal mélyebb tartalma és mondanivalója van.

A pünkösd (nagyon leegyszerűsítve) azt jelenti, hogy az emberek egy emberként hallották Isten üzenetét. Mindenféle népből, mindenféle nyelvet beszélők voltak ott Jeruzsálemben, és hallották, hogy az Isten mit tervezett a nép felől. Akkor azok az emberek – akik egymástól távol éltek, bár vallásilag együvé tartoztak – együtt tették fel a kérdést: „Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?” (2, 37b). Ez az ige pedig kihívást jelent ma is: mi milyen választ tudunk adni?

Úgy gondolom, mindannyian érezzük tette sarkalló voltát és hatását, felébrészt mindannyiunkban a vágyat ma is. Ez a vágy már bennünk volt a múltban is: Isten törvényei alapján átélni az egymással való közösséget. Voltak már nagyon nehéz időszakok itt Kelet-Közép-Európában, amikor mi csak szemléltői

IGESZERŰEN DÖNTENI ÉS CSELEKEDNI Szabad egymással közösségben lennünk

lehetünk (nagyon kis mértékben résztvevői) annak a folyamatnak, hogy tölünk nyugatabbra, egy szabad világban a keresztyének hogyan keresik egymással a közösséget, a kapcsolatot és hogyan tömörülnek szervezetekbe, akár még világszervezetekbe is.

Jelenleg egy nagyon vajúdo időszak kellős közepén vagyunk, de mégis hálás

nem értik ezt, akik csak a pénzre, hatalomra, erőre és erődemonstrációra építenek.

Tanulni kell azt, hogy mit jelent egymás felé fordulva azt tenni, amit Krisztus-követésnek lehet nevezni. Először magunkban és magunk között kell rendet tenni és így világítani. Az ige is azt mondja, hogy foglalatossak voltak az

A Generális Konvent komáromi ülésének résztvevői. (Barcza János felvételei)

kell legyen a szívünk, hogy van mód szabadon gondolkodni. Azt a jogunkat nem szabad többé soha semmiért feladni, hogy kereshetjük és meg is találhatjuk egymást, hogy teljes nyíltsággal és a határok megköttöző, röghöz kötő és keretbe kényszerítő volta nélkül szabad egymással közösségben lennünk. Úgy gondolom, ez egy igazi pünkösd csoda! Hogy ugyanúgy, mint az első gyülekezet, beiratkozhatunk mi is Isten iskolájába, és tanulhatjuk azt, hogy mit jelent Krisztust követni. Tudunk már sok mindent, és ez a tanulásunk nem tavaly május 22-vel kezdődött, hanem hamarabb. Nagyon sokat megtanultunk az Istentől ajándékba kapott éveink, évtizedeink folyamán, de még nem tanultunk eleget. Sokszor még mindig nem értjük az Isten dolgainak szélességét és hosszúságát, mélységét és magasságát, és olyan sokan vannak körülöttünk, akik egyáltalán

apostolok tudományában. Tehát mindenképpen az Isten igéjére kell koncentrálnunk. De az első gyülekezetek, az első keresztyének foglalatossak voltak a közösségben is, s ez arra az életközösségre is utal, amit az első gyülekezetben megélték. Arra utal, hogy közös volt mindenük, amit Isten adott nekik, s mindazt megosztották egymással. Nem volt szükségét szenvedő közöttük, és – ott van az igében – ez félelemmel is eltöltötte a környezetet, az embereket.

Fontos volt számukra megérteni a másikat az igényeit is. Márpedig ha Krisztust követjük, akkor Isten egymásra is bíz bennünket. Ebben az esetben gondoskodnunk kell egymásról, hogy ez a mi közösségünk megmaradjon és erősödjön. Nem mehetünk el közömbösen egymás mellett, meg kell érteni a másikat, bele kell élni magam a

(Folytatás a 4. oldalon)

IGESZERŰEN DÖNTENI ÉS CSELEKEDNI

Szabad egymással közösségben lennünk

(Befejezés a 3. oldalról)

másik helyzetébe, azon viszonyok közé, ahol a másik él és mozog.

Az első közösség istentiszteleti közösség volt, mivel együtt törték meg a kenyert házanként, és együtt könyörögtek. A könyörgők közössége volt. Az úrvacsorai közösség, az úrasztali közösség azt jelenti számomra, hogy elfogadták teljes mértékben egymást. Isten gyermekeiként együtt törték meg a ke-

nyeret, együtt étkeztek, és mindennap együtt voltak a templomban, és együtt tudtak könyörögni. Tudunk-e mi együtt könyörögni? Úgy érzem, ez nem igazán sajátunk, valahogy ezt mindig lefedjük azzal, hogy ki-ki menjen be a maga belső szobájába.

Eszembe jut egy komáromi példa: 1763. június 26-án megmozdult a föld, és a földrengésben száznál ember életét vesztette. Azt is feljegyezték, hogy a Klapka téren egy lovas katona ment a lovával, megnyílt a föld, elnyelte őt, majd összezárult. Ezt követően, amikor elkezdtek a várost felépíteni, a város református férfijai a temetőkertben gyorsan összeácsoltak egy oratóriumot, amely háromezer ember befogadására is alkalmas volt, és minden nap – a város építése közben – reggel, délben és este könyörgést tartottak. Háromszor naponta!

Nekünk is meg kell tanulnunk könyörögni, Istenhez kiáltani minden dolgunkban, minden problémánk között. Mindig könyörögni! A feleségemet megkérdezte egy konfirmandus, hogy a férfiak ma is ezt csinálják-e. S azt kellett rá mondani, hogy sajnos nem. Meg kell tanulnunk könyörögni! Az első gyülekezetek vágyakoztak a közösségre, az asztalközösségre, arra, hogy minden dolgukkal Istenhez menjenek. És az első közösség tanúságtevő közösség is volt. Miközben

mindezt cselekedték és ebben éltek, nem váltak csupán önmagukkal foglalkozó közösséggé vagy csoportosulássá, hanem mindezzel szolgálták is. Kivetítették Isten szeretetét ebbe a világba. Épp ezért olvashatjuk – úgy gondolom – ennek a szakasznak a végén azt, hogy az Úr pedig napról napra növelte gyülekezetét az üdvözülőkkel.

Most, a megfelelő egységet nélkülöző állapotunkból felocsúdván arra a kérdésre, hogy mit cselekedjünk, úgy gondolom, ezt válaszolhatjuk: Legyünk foglaltak az apostolok tudományában, tanuljunk meg igeszerűen élni, dönteni, cselekedni; legyünk foglaltak a közösség gyakorlásában; amivel Isten személyemet megáldotta, azt ne spóroljam meg a másiktól; legyünk foglaltak a kenyér megtörésében és a könyörgésben; teljes istenfélelemben fogadjuk el egymást, és álljunk ki egymás mellett, hogyha kell.

Tegyük mindezt azért, hogy ezzel is azt bizonyítsuk: Isten ilyen közösségben kívánja látni az övéit. És hadd legyen ez a közösség kedves olyannyira, hogy mások is vágyakozzanak közénk. **Ámen.**

Fazekas László

(Elhangzott 2010. május 27-én Komáromban a Generális Konvent ülésének nyitó áhítatán.)

masabb minden ember okozta békétlenségénél és szétszakadozottságnál. A történelem Urának sebeket gyógyító kegyelmében és erejében bízunk. A ma élő református keresztyének történelmi felelőssége, hogy étellel töltsék meg a Magyar Református Egyház adta kereteket; a fájdalom, szomorúság és harag helyett gyógyulást, örömet és békességet vigyenek a trianoni határokon belülré és kívülre egyaránt.

2010 júniusában Grand Rapids-ban a korábban elkülönült református világszervezetek egyesülésére kerül sor. Ezen a nagygyűlésen mi a világméretű református család tagjaként, Jézus Krisztus egyetemes egyházának részeként veszünk részt, örülve annak, hogy az egyesülés nem csak a mi ügyünk. Velük együtt törekszünk arra, hogy közösségünk a reménység jelévé legyen a szét-töredezett világban. „Krisztus a jövő, együtt követjük Őt!”

(Elfogadva a Generális Konvent 2010. május 27-én Komáromban megtartott ülésén.)

NEM MÁSOK ELLEN – ÖNMAGUNKÉRT

Nyilatkozat a trianoni döntés 90. évfordulójára

Mi, magyar reformátusok sohasem mások ellen, hanem mindig önmagunkért és megmaradásunkért szólunk. Trianon igazságtalan, generációkon átívelő, nemzeteket, embereket, családokat megnyomorító békediktátum. Mind a mai napig feszültté teszi nemcsak a magyar, hanem a Kárpát-medencében élő összes nemzet életét, egymáshoz való viszonyát is. Trianon, Európa gyermeke, olyan történelmi örökség, amelyet közzösen kell hordoznunk, Kárpát-medencei népeknek. Három generáció elmúlásával meg kell tanulnunk úgy együtt élni történelmünk e megrázó valóságával, hogy az új európai rend alapjain állva a megosztottságot meghaladó és a határokon átívelő közös jövőt kell építenünk.

A Trianonban kijelölt határok nemcsak fizikai értelemben okoztak szakadást, hanem lelkiileg is megosztották a magyarságot. Szemléletes példa erre a

2004. december 5-i népszavazás fájdalmas üzenete. Az érdektelenség és pártpolitikai érdekek szülte elutasítás felszárkította a régi sebeket.

2009. május 22-én a magyarországi, kárpátaljai, délvidéki, erdélyi és partiumi részegyházak Debrecenben aláírták a Magyar Református Egyház alkotmányát. Ezzel a lépéssel – közel húszévi fáradozás után – mi, magyar reformátusok, évszázados közösségünket juttattuk kifejezésre. Egységünk újbóli kimondása hálaadó ünnep, mely egyúttal felelősség is: úgy kell szolgálnunk az egységet, hogy az mintául lehessen az egész nemzet számára. Ezért fontos, hogy kiteljesedjen a Magyar Református Egyház egysége és erősödjön a határokon átívelő összefogásunk.

Ezzel is arról a reménységről teszünk tanúságot, hogy Isten mindeneket megbékéltető kegyelme Krisztusban hatal-

Tematikus számmal jelentkezett a Magyarországi Református Egyház figyelője, a Confessio: a trianoni békediktátum aláírásának 90. évfordulója szolgáltatta az idei második szám témáját.

A 20. század második felében tabuként kezelt Trianon-kérdést (úgy emlékszem, a nyolcvanas években a Honismeret volt az első nyomtatott orgánus, amely le merészelt írni a szót) igyekszik úgy körüljárni, hogy ne ragadjunk le a sebeink nyalogatásánál. A szerkesztőségi előszó rámutat: Európa ma sem ért túl sokat ebből a tragédiából, pedig Trianon Magyarország számára a pszichiáter szerint ma is frusztrációt jelent, ugyanakkor a 21. századi anyaországi és határon túli ma-

Confessio 2010/2.

gyarok nem adták föl a gyógyulás reményességét, az egészség utáni vágyat. Ezért a lapszám – nem kimondottan a trianoni eseményre, hanem inkább a következményekre fókuszálva – a gyógyulás lehetőségek útjait is keresi.

Sok neves személyiség (egyháztörténész, lelkész, orvos, közgazda, ökológus stb.) mellett szóhoz jutnak a lapban egyszerű emberek is. A Trianoni portrék című blokkban szinte „az utca embere” értekezik a kérdésről, köztük több erdélyi román is. Szlovákiát Lizák Péter nyugdíjas nagyszalmenci építőipari technikus képviseli, aki már a negyedik államhoz tartozik. Egyházunk tiszteletbeli főgond-

noka, Koncsol László *Pozsony felől* című írása egy borús vízió, amint azt első mondatában előrebocsátja. Duray Miklós *Trianon a mi felelősségünk is* című eszmefuttatással van jelen a lapban, amely interjú közl Bolcskei Gusztáv püspökkel. A Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke az egységesülés megvalósulása kapcsán bizonyos elmozdulást érez abban a tekintetben, hogy a magyarság helyzetét már jobban elfogadják nyugati testvéregyházaink.

–kis–

Egy új lap bemutatkozó száma

A Carissimi – a fogyatékos és egészségkárosodott emberek helyzetével foglalkozó magyar nyelvű ismeretterjesztő folyóirat – fórumot kíván teremteni az egészségi állapotuk miatt nehéz helyzetben levő embereknek, és segíteni szeretne az őket érintő ügyekben való eligazodásban, társadalmi beilleszkedésükben. Számukra eddig nem jelent meg kiadvány, amelyből magyarul tájékozódhattak volna az állapotukkal, betegségükkel kapcsolatos tudnivalókról, törvényekről, rendeletekről. Ezt az űrt kívánja betölteni a folyóirat, amelyben a legfontosabb szakkifejezések magyar–szlovák, szlovák–magyar szótára is megtalálható.

A Carissimi a családban vagy szociális intézményben élő fogyatékos és egészségkárosodott embereknek, sérült gyermeket nevelő szülőknek, családtagoknak, továbbá fogyatékos emberek társadalmi integrációját fontosnak tartó egyéneknek, sérültekkel foglalkozó szakembereknek (pszichológusoknak, gyógypedagógusoknak, integrált iskolai oktatásban részt vevő pedagógusoknak) szól. Az anyagi lehetőségtől függően kéthavonta jelenne meg, húsz oldalon. Tekintettel az érintett családok szociális helyzetére, a kiadvány ingyenes.

A bemutatkozó számban **Böjte Csaba** ferences szerzetes köszönti az induló lap olvasóit, majd több írás foglalkozik a mozgáskorlátozottak problémáival. **Póczik Gábor** neurológus a gyermekkori izomsorvadásról ír; megismerkedhetnek **Köböl Tiborral**, az Izomsorvadásos Betegek Országos Szervezetének vezetőségi tagjával. Az egyetemes (akadálymentes) tervezés kritériumait sorolja fel a szakember; szó esik arról, milyen akadályokkal

szembesülnek a mozgássérültek itthon, ha vasúton akarnak utazni, és milyenek a külföldi tapasztalatok. **Stredl Terézia** pszichológus a testi akadályozottság lélektani hatásairól ír. Azokhoz a szülőkhöz, akiknek mozgássérült gyermekük születik, **Fehér Anna** gyógypedagógus intéz báto-

ritó szavakat. **Molnár Ferenc** abban ad tanácsot, hogyan folytathat egészséges életmódot a súlyosan mozgáskorlátozott ember. A lapból azt is megtudhatják, hová fordulhat segítségért, aki úgy érzi, hogy fogyatékosága, egészségi állapota miatt az élet egyes területein hátrányos megkülönböztetés éri.

A lap elektronikus változata megtalálható a www.carissimi.sk honlapon. A folyóirat, melynek felelős szerkesztője **Tóth Erika**, megrendelhető a következő címek valamelyikén: **Carissimi n. f., Nám. 1. mája 10–12, 811 06 Bratislava**
e-mail: carissimi2002@gmail.com

Feladvány

Mikor írták alá a trianoni békediktátumot?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **szeptember 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A májusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint egyházunk hitvallásos iratai a Heidelbergi káté és a Második helvét hitvallás.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – jutalomban, mégpedig: **Bódi Éva** (Felsőrás), **özv. Földi Jenőné** (Érsekkéty) és **Gábor Ilona** (Nagykapos). Mindhárman az ajánlott Confessio-számot kapják.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Az Ondava folyó jobb partján, mintegy tíz kilométerre Töketerbestől, egy kissé az Avasdomb északi lejtőjére támaszkodva fekszik a Zemléni Református Egyházmegyéhez tartozó Garany község.

A 2001-es népszámlálási adatok szerint 1480 lakó vallotta magát szlováknak, 38 romának és 21 pedig magyarnak. Száz évvel korábban még háromszázal kevesebb lakosa volt a falunak, de akkor még többségében magyarok éltek a községben. Az első református templomot, amely fából készült, 1792 decemberében szentelték fel, ami mellé egy haranglábat is építettek. A kis fatemplom azonban nemsokára szűknek bizonyult a szépen gyarapodó gyülekezetnek, ezért 1842 és 1850 között kőből emeltek templomot a hívek, melynek tornyát harminckét évvel később kibővítették, a haranglábat pedig lebontották. Jelentősebb felújítást azután 1912-ben végeztek, amikor is a templom elnyerte jelenlegi formájának fő vonásait. Azóta impozánsan magasodik ez a klasszicista építmény a község fölött.

Ezekkel az adatokkal jellemzi Bogoly János a *Templomaink* című könyvében a garanyi református gyülekezetet, amelybe ma már többségében szlovákok tartoznak, de háromhetente van még magyar istentisztelet is. A gyülekezet helyettes lelkipásztora **ifj. Kozár Péter**, aki öt éve került a garanyi reformátusokhoz.

A választók névjegyzékében 192 személy szerepel, de a gyermekekkel együtt kétszázhuszan vannak a gyülekezetben. Ebből vasárnaponként 70–80-an rendszeresen eljárnak templomba, elégedett is ezzel a részvételi aránnyal a gyülekezet lelkipásztora. A vasárnapi istentiszteleteken főleg az idősek és a középgeneráció vesz részt, de sok fiatalt is látni a padosorokban.

A fiataloknak hetente van hittanórájuk az iskolában, kátéra a vasárnapi istentisztelet után járnak a konfirmáció előtt álló fiatalok. Vasárnapi iskola nincs, mert az iskolai hittanóra keretén belül átveszik a legfontosabb hitbeli tudnivalókat – mondja a lelkipásztor.

A gyerekek létszáma ugyan nem nagy (mintegy húszan vannak), de ez arányában igazodik a gyülekezet létszámához. A kisebb gyermekek a nagyszülőkkel rendszeresen látogatják az istentiszteletet. Ifj. Kozár Péter reméli, hogy a gyermekek részéről tapasztalt gyülekezet

EGY FALU A TEMPLOM TÖVÉBEN

Garany már inkább szlovák nyelvű gyülekezet

megmarad akkor is, amikor már lekonfirmáltak és nem lesz kötelező részt venni az istentiszteleten. Hozzáteszi azt is, hogy a gyermekek példát vehetnének nagyszüleikről, akik szorgalmasan járnak templomba.

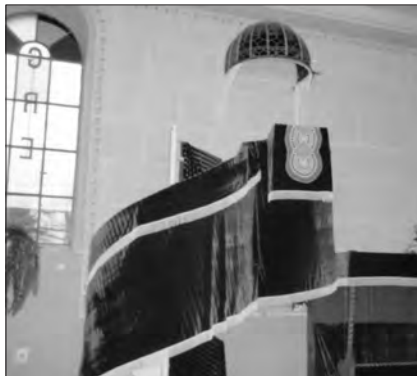
Több községtől eltérően Garanyban vasárnap két alkalommal tartanak isten-

tiszteletet: délelőtt és délután is. Így van ez akkor is, amikor délelőtt szlovák és magyar nyelvű szolgálat is van. Ezen kívül pénteken is harangszó hívogatja a

híveket a templomi istentiszteletre. Ennek az alkalomnak, illetve a vasárnap délutáni istentiszteletnek a helyszíne azonban nem a templom, hanem a tíz

évvel ezelőtt épített gyülekezeti terem, ahol ötven személy kényelmesen elfér.

Az istentiszteletek többsége szlovák nyelven zajlik, de minden harmadik va-

sárnap magyarul is szól Isten igéje a magyar közösség számára: ezeken az alkalomokon ötvenen-hatvanan is részt vesznek. A garanyi gyülekezet már korábban nyelvet váltott, bár a reformátusok többsége még mindig magyar nemzetiségűnek, illetve magyar érzelműnek is tartja magát – véli a lelkipásztor. Ennek ellenére mégis inkább a szlovák nyelvű istentiszteleteket igénylik már. Az idősebbek többsége még tud magyarul, de a középgeneráció javarészt már csak szlovákul ért, a fiatalok meg már egyáltalán nem beszélnek magyarul. Az istentiszteletnek a nyelve is ezért inkább szlovák.

A községben már a hatvanas évek elején megszüntették a magyar alapiskolát. Ennek az lett a következménye, hogy a mostani fiatalok már nem beszélnek magyarul (illetve az is közrejátszott, hogy sem a szüleik, sem a nagyszüleik nem tanították meg őket az anyanyelvükre). A hittanra és kátéra járók közül még egy-két gyermeket érdekel őseik nyelve, pár szót magyarul is tudnak, de a foglalkozások már csak szlovákul folynak, mert a folyamatos magyar beszédet nem értik meg. Pedig a lelkipásztor kész volna magyar nyelven is tartani hittant, de a legnagyobb gond az, hogy még ha beszél is a gyerekek közül valaki magyarul, írni, olvasni már nem tudnak ezen a nyelven.

A gyülekezet kétnyelvűsége tehát már a hatvanas-hetvenes évek folyamán elkezdődött. Régebben csak magyar nyelvű istentiszteletek voltak, azonban fokozatosan egyre többször tartottak szlovák nyelvűeket, míg elérkeztünk a jelenlegi állapothoz. A lelkipásztor abban reménykedik, hogy a magyar nyelvű istentiszteletet igénylő idősebb hívek még sokáig fognak élni, és addig lehetnek magyar nyelvű alkalomok is. Amíg lesz rá igény, addig ő magyarul is szeretné Istenet dicsérni a garanyi maroknyi magyar közösséggel.

A gyülekezet jövőbeli terveivel kapcsolatban ifj. Kozár Péter elmondta, hogy elsősorban hitben szeretné megerősíteni a közösséget. Három évvel ezelőtt felújították kívülről a templomot, a belső tere aránylag még jó állapotban van, így az idén a templomhoz vezető lépcsőt szeretnék megjavítani és a kerítést lefesteni.

Iski Ibolya

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara félévített hirdet doktorandusz-képzésre (PhD). Jelentkezni 2010. július 30-ig az alábbi témákra lehet:

Ószövetség

1. Izráel ünnepi kalendáriumai
2. Babel tornya építésének története
3. Újabb módszerek az ószövetségi exegézisben

Újszövetség

1. „Szarksz” és „szóma” Pál leveleiben
2. János evangéliumának szerkezete a jelenlegi kutatás tükrében

Rendszeres teológia

1. Mi értelme van az Istenről való beszédnek? A hit igazsága és a tudományos igazság különbözősége a teológiában (a német nyelv ismerete kötelező)
2. Szabad-e az ember? Az emberi akarat a reformáció, a humanizmus és a neurobiológiai determinizmus megítélése szerint (az angol nyelv ismerete kötelező; természettudományos elemeknél fogva interdiszciplináris)
3. A megigazulástan a modern protestáns rendszeres teológiában (Wilfried Härle és Eilert Herms tanításában). Szubjektívizmus, pszichológia és szociálétaika (a német nyelv ismerete kötelező)
4. Spiritualitás. A misztika mai újralfedezése és annak reformátori nézet szerinti ítélete
5. Keresztyének és muszlimok együttélése a szekuláris világban. Lehetséges-e a vallás olyan szintű privatizálása, hogy lehetőségessé váljon az együttélés?

Vallástörténet

1. Sigmund Freud és a vallástudomány
2. Barnabás evangéliuma
3. Hans Küng, a valláskutató teológus

TOVÁBBTANULÁSI LEHETŐSÉGEK

Doktori témák, új szak a teológián

Egyháztörténet

1. Comenius és Magyarország
2. A losonci Református Teológiai Szeminárium
3. A prágai Comenius Evangélikus Teológiai Kar és a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház

Gyakorlati teológia

1. Palliatív care és az egyházi intézetek
  2. A diakónia 21. századi lehetőségei a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházban
  3. A „New Homiletic” mint igehirdetési irányzat európai recepciója
- A felvételi időpontja: **2010. augusztus 26.**

*

Ugyancsak lehet felvételizni kisdoktori (ThDr.) képzésre. Jelentkezni 2010. július 30-ig az alábbi témákra lehet:

Ószövetség

1. A család az Ószövetségben
2. A kivonulás (egyiptomi szabadtás) tradíciója az Ószövetségben
3. A Szövetség könyve

Újszövetség

1. A pátriárkák az újszövetségi levelekben
2. A hit fogalma a Zsid 11 szerint

Rendszeres teológia

1. Eduard Böhl (1836–1903): egy református szisztematikus teológus. Teológiája és hatása a magyar nyelvű egyházakra (a német nyelv ismerete kötelező, a latin és a holland nyelv bizonyos szintű ismerete ajánlott)
2. Emberi jogok. Egy etikai alapfogalom indoklása és tartal-

mi meghatározása keresztyén szempontból

3. A világ üdvössége és gyógyulása az Egyházak Világtanácsának legújabb teológiai értelmezésében

4. A világtörténelem, bibliai történelem és a kijelentés viszonya Wolfhart Pannenberg teológiájában

Vallástörténet

1. Schleiermacher és a pietizmus
2. A mazdaizmus, keresztyénység és az iszlám eszkatológiája
3. Szentek kultusza az iszlám- és a keresztyéniségben

Egyháztörténet

1. A lutheri és kálvini reformáció kezdetei Magyarországon
2. A Türelmi rendelet és jelentősége
3. Az Explanatio Leopoldina

Gyakorlati teológia

1. A 20. század jelentős igehirdetési irányzatai és azok hatása a Kárpát-medencében
2. A felnőttkatechézis lehetőségei református egyházunk mai életében
3. Pasztorális irányzatok a 20–21. században és azok jelenléte egyházunk életében

A felvételi időpontja: **2010. augusztus 26.**

*

ÚJ SZAK INDUL

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara új szakot is indít. A missziológia, diakónia, szociális munka szak hároméves képzési rendben (Bc.) végezhető.

Bővebb információ augusztus elejétől az SJE Református Teológiai Karán kérhető, munkaidőben (8 órától 16 óráig) a 035/32 60 656-os telefonszámon.

A konfirmációmra való felkészülésemkor 1943-ban Komáromban azt tanultam, hogy református mivoltom többek között arra is kötelez, hogy református meggyőződésemért meghalni is kész legyek. Ezt követően 1944-ben kezembe jutott és elolvastam Kocsi Csergő Bálint *Magyar vértanuk nyomában* című könyvét (Fordította Szimonidesz Lajos, kiadta Szij Rezső, Pápa 1944). Megdöbbentő hatással volt rám, hogy ez a tizenkilenc magyar vértanú az embertelen kínzások után is, hitét mindvégig megtartva, vállalta a vértanúhalált. Mélyen elgondolkodtam azon, hogy erre csak azok képesek, akik Istentől kapnak bátorságot és lelkiert – vállalni minden áldozatot a hitükért, egyházukért. Arra gondoltam, hogy ezek a bátor hitvallások a mai keresztyének számára is tanulsággal szolgálnak.

Éppen ezért – ezúttal a vértanúk szörnyű szenvedéseit, megaláztatásait nem részletezve –, fordítsuk figyelmünket a haláluk előtti bátor hitvallásaikra. Sokunk számára lesz világossá, hogy „Van erő, van, csodás erő van, Jézus drága szent veriben!” (209. hallelujah).

Miskoltzi Mihály füleki református lelkész: „Nem nyitom ki sem a számat, hogy így intézkedtl, javamra tetted, hogy megaláztál, mert ezáltal tanítottál meg arra, hogy parancsolataidnak engedelmeskedjem, s hogy üdvösségemet megismerjem. Íme itt vagyok a te kezében, suhogtasd atyai fenyítéked vesszejét felettem, veress végig fejtől derékig, hogy a te akaratod igájába hajtsam lázadó érzéseimet. Jobb, ha itt szenvedek, mint a jövő életben.”

Szendrei Márton harmaci református lelkész: „Eddig Krisztust szolgáltam, s nem akarom elhagyni vénségemben sem. Ezek a vasbilincsek többet érnek minden aranynál, mert Jézus Krisztus nevéért kaptam őket.” Gyakrabban énekelte a 32. zsoltárt. Kínzójának így felelt: „Rég észre tértem én már Isten kegyelméből és most csak azon vagyok, hogy ezt az észretérésemet halálomig minden nap megújítsam.”

Szilvási István császári református lelkész: Kitartással imádkozott, sokat elmélkedett Isten ígéje és Dávid zsoltára felett. Akinek tehette, segítségére volt. Munka közben magára vette mások terhét. Arra buzdította övéit, hogy egész életükben legyenek kegyesek és féljék az Istent, a megismert igazságban maradjanak meg.

Fileki István naprágyi református lelkész: Hitét s jó lelkiismeretét utolsó pillanatilag megtartva az Úrban, kegyesen elhunyt az ő nevéért.

MAGYAR VÉRTANÚK BÁTOR HITVALLÁSAI

Isten dicsősége meg ne csonkuljon!

Kóródi János szentlőrinci (Vas megye) református lelkészt rábírták egy ígéretre, amit aztán visszavont: „Istené minden tisztesség és hálaadás, hogy ama szerencsétlen törekvésem után még mostanáig megtartott s ez által nekem időt adott megtérésre és bűnöm megbánására.”

Husztai Mihály, Sajókeszi református lelkésze: Egész áhitattal azért könyörgött, hogy Isten tartsa vissza minden oktalán és meggondolatlan szótól, hogy Istennel ne érintkezzék másképpen, csak alázattal és hálaadással.

Szetei János sági református lelkész: Emlékezetből Dávid zsoltárait mondotta el imádságul. „Erős elhatározásom, hogy a te evangéliumod igazságában maradok utolsó leheletemig.”

Tököly István, dobócai református lelkész állandóan Isten ígéje felett elmélkedve a Krisztus ügyéért való kemény harcában mindvégig hűséges maradt.

Szentkirályi András zsípi református lelkész: Gyakran mondta az övéinek: „Barátaim, én mindig megmaradok azok között, akik nem szégyenlik Krisztus igájának a viselését, ezektől nem fog elválasztani még az én gyengeségem sem.”

Szendrei György Gömör megyei, balogi református lelkész: Halálos küzdelmében imádságokban juttatta kifejezésre szent kegyességét, hogy lelkét erősítse s felkészüljön a halálra: „Mikor fülem nem

hall, szívem nem ver többé, a te mennyei lelked készítsen elő igéddel. Miközben a halál veszi el szemem világát, derüljön fel előttem a te világosságod. Lelkem egyetlen reménysége, üdvösség újtára vezérlő szövétnem, beléd vetem hitem... védj meg szíved vérével és tisztíts meg bűnöm szennyétől... isteni szenvedésed kegyetlen kínjaiért és égő sebeidért, miket bűneim miatt hordozol. Akkor hívsz, amikor akarod. Életemben is, halálomban is tied vagyok. Krisztus, jövel minél hamarabb!”

Kállai István vályi református lelkész: Amíg ereje engedte, rabságát zsoltárok éneklésével és szent elmélkedésekkel töltötte.

Edvi Illés Gergely malomsoki, ágostai hitvallású evangélikus lelkész: Állhatatoságából semmit sem engedett.

Götz Mihály kálnói, ágostai hitvallású evangélikus lelkész: „Dicsértessék Isten neve mindörökké, aki engem az ő sok irgalma szerint igazságában megszentelt és egész a mai napig hitemben és jó lelkiismeretemben szentül megtartott és méltóvá tett arra, hogy amit szívemben hiszek, mindazt szájjal és tettel megvallhassam a legkegyetlenebb zsarnokok előtt... Egy gondotok és gondolatok legyen, mégpedig az, hogy miattatok Isten dicsősége meg ne csonkuljon.”

Paulovitz Mihály, a turócszentmártoni ágostai hitvallású evangélikus egyház lelkésze: Míg csak ereje engedte, ebben az állapotában is alázatos elmélkedésekkel töltötte az időt, s mivel arra már nem volt hangja, hogy énekeljen, különböző zsoltárokat ismételtgetett (gyakran a 23. és 70. zsoltárt).

Borhidai Miklós, a rábaszentandrás ágostai hitvallású evangélikus egyház lelkésze: Sokat imádkozott, és nem kereste ellenségeinek kegyelmét.

Masarius Dániel, a tamási ágostai hitvallású evangélikus egyház mindvégig hű és állhatatos lelkésze utolsó levelében írja atyátársának: „A mi Urunk Jézus Krisztusért nemcsak testünket a veszélynek kitenni, hanem magát az életet is készek vagyunk letenni... imádkoztatok és könyörgéseitekben ajánlatok minket az Úristennek.”

Tinkovitz János lesti (Nógrád megye), ágostai hitvallású evangélikus lelkész: Amelyik napon a többiek visszanyerték a szabadságukat (Ruyter tengernagy segítségével), ő Isten kegyelméből annak a még nagyobb szabadságnak jutott a birtokába, amelyen többé semmi változás nem esik.

Svetzki András, egy Nyitra vármegyei ágostai hitvallású evangélikus egyház lelkésze: Ő maga sem énekelni, se hangosan imádkozni nem tudott gyengesége miatt, azért a többieket kérte, hogy énekeljenek előtte kegyes énekeket és mondják fel előtte az Írás válogatott mondásait.

Turóczi Végh András, a füleki ágostai hitvallású evangélikus egyház lelkésze: Halála előtti imádsága így hangzott: „Uram, Jézus, kedves Jézus, édes Jézus, én üdvözítőm, életemben és halálomban a tied vagyok, fogadj engem magadhoz és tégy a te tulajdonoddá, hisz te váltottál meg engem tulajdon véreddel és te szerzed meg számomra az örök életet.”

Vértanúink bátor hitvallásai álljanak előttünk örök példaként!

Szenczi László

„Hálát adok az Úrnak teljes szívemből, elbeszélem minden csodatettedet. Örülök és vigadok neked, zengem nevedet, ó Felszeges!” (Zsolt 9,2–3).

Kedves Vendégek, tisztelt Egybegyűlteket, szeretett Barátaink! Örömteli nap ez a mai sokunk számára, mert a Jó Pásztor Háza Gyermekotthon kapunyitásának tízéves évfordulóját ünnepelhetjük. Ünnepelni jöttünk egybe, és minden képmutatás és álszenteskedés nélkül kijelentem, hogy nem önmagunkat szeretnénk ünnepelni, nem a gyermekotthon munkáját szeretnénk méltatni, hanem ez a mai nap a hálaadás napja. Öt évvel ezelőtt szintén ünnepeltünk, amikor is – Sámuelhez hasonlóan – visszatekintettünk a mögöttünk lévő időszakokra, és istenfélelemmel és hálával kijelenthettük: „Mind eddig megsegített bennünket az Úr!” (1Sám 7,12b). Eme hitvallásszerű biztonyságtételünket kőbe is vésettük, és elhelyeztük a főépület falán, ahol azóta is hirdeti napról napra – személyesen nekem is –, hogy Isten mindezidáig, mindegyik ellenére, minden körülmény és esemény közepette megsegített bennünket.

Most, amikor hitben megálunk és itt veletek együtt visszatekinthetünk arra a tíz esztendőre, amelyet a hátunk mögött tudhatunk, elmondhatjuk: az ember életében tíz esztendő talán nem sok idő, de egy intézmény életében – ahol naponta különböző események történnek, gyermekek érkeznek és mennek el, amikor egyik nap sírunk, a másik nap pedig nevetünk, amikor sok területen összetett harcot kell vívniuk – a tíz esztendő bizony hosszú időszaknak tűnik.

Sámuel, az ószövetség egyik bírása, a filiszteusok felett aratott győzelem emlékére kőbe vésette háláját, köszönetét, biztonyságtételét és egyben figyelmeztetését is: „Mind eddig megsegített bennünket az Úr!” (1Sám 7,12b). Ám ennek az volt az előzménye, hogy a nép bűntöt hirdetett, Sámuel igazságot szolgáltatott, a népet félelem fogta el, Isten pedig – letekintve rájuk – győzelmet adott nekik. Isten szuverén úrként annak ad győzelmet, akinek akar; azt emel fel, akit akar; könnyörül, akin könnyörül és kegyelmez, akin kegyelmez. De itt csodálatos az a felismerés, hogy Isten Sámuel áldozatára letekint, amikor is az egy szopós báránnyal feláldoz a nép nevében. Az új szövetség Báránya, Jézus Krisztus elégséges áldozat ahhoz, hogy mi hittel tekinthessünk felfelé, várva Isten segítő, felemelő és megszentelő kegyelmére. Megvallhatjuk ezért azt, hogy ott, ahol az áldozati Bárány jelen van, ott Isten győzelmet ad: győzel-

A BEFOGADÁS ÉS ELFOGADÁS JEGYÉBEN

A gondoskodás emberi arculatát Krisztus hozta el

met a Bárányért és a Bárányra letekintve. Győzelmet ad akkor is, amikor a legkisebb esély sincs, amikor az ember szeme előtt már semmilyen horizont nem nyílik meg, amikor már minden veszni látszik, vagy amikor a legnagyobb a kételkedés és a csüggedés. Ezt élhettük itt meg a Jó Pásztor Házában, ahova Isten tíz éven keresztül gyermekeket küldött.

Az otthon alapítóit ez a jézusi gondolat inspirálta: „Aki az ilyen kisgyermekek közül egyet is befogad az én nevéért, az engem fogad be; és aki engem befogad, az nem engem fogad be, hanem azt, aki engem elküldött” (Mk 9,37). Nagyon is forradalmi, újszerű Jézus Krisztusnak ez a megfogalmazása, mert amikor ezt kijelentette, szerte a civilizált világban az apátlan és anyátlan gyermekekkel, a fo-

A Jó Pásztor Háza néhány kis lakója

gyatékkal élőkkel, nagyon kegyetlenül bántak. Míg Jézus Krisztus magához öleli a legkisebbek közül is a legelesettebbeket, addig Rómában ezeket kitétték a Forum Romanumra, hogy a nap melege eméssze meg őket. Amíg Jézus befogadásra szólít fel, addig a gótok a nem kívánt gyermekeket a vízbe vagy a mocsarakba fojtották; amíg az Úr a gyermekek felemeléséről szól, addig a spártaiak a Taigetosz szikláiról dobták a mélybe a nem kívánt kisdedeket, vagy ha egészségesek voltak, akkor a szigorú neveltetés által katonákat faragtak belőlük.

Az európai örökbefogadás és pótgondoskodás már a Krisztus előtti korban is ismert volt, ám annak emberi arculatát, humanitását Jézus Krisztus hozta el, aki az ő nevében való befogadásról beszélt. Befogadni görögül annyit jelent: *dechetai*, fogadni pedig: *apodechomai*. A Jézus ajkáról elhangzott igében többször találkozhatunk ezekkel a kifejezésekkel, mert ebben a kijelentésben valami nagyszerű dolgot, valami titokzatosat akar az övével tudatni Isten Fia. Mert a befogadással, az elfogadással (a mai kifejezés szerint az adaptációval) együtt jár a kegyelem. A kegyelem által maga az ember lesz befo-

gadott gyermeke az élő Istennek, ugyanakkor ő is lehet olyaná, akit ez a kegyelem arra szabadít fel, hogy másokat elfogadjon, befogadjon, hogy otthonába fogadjon.

A Jó Pásztor Háza ilyen intézmény kíván lenni ebben a posztmodern világban, ahol a gazdasági és ökológiai krízisnél borzasztóbb az ember morális krízise, amikor az egyetemes emberi értékek nem kívánatosak, amikor a deviancia, az istentelenség és egoizmus lesz normálissá, mert ha az ember maga akar normákat szabni, akkor azokat önmagához mérten teszi. Istent nem lehet megcsúfolni, nem lehet vele játszópajtásként játszani, mert amit az ember tesz, annak következményeit hordoznia és vállalnia kell. Ám az ember bűne, az istentelenség léte és megélése a következő generációra nézve is veszélyes, mert noha „az apák ettek egerest, és a fiak foga vásott el tőle” (Jer 31, 29b). Eme ószövetségi kijelentés aktuális ma is, mert akiket befogadtunk és befogadunk, azoknak mások rossz döntései következményeit kell elszenvedniük, vagy mások istentelen életvitele miatt kell pótgondoskodásban részesülniük.

A Jó Pásztor Háza az elmúlt tíz év alatt azért működhetett, azért fogadhattunk be gyermekeket, mert Istennek ez így tetszett. Ugyanakkor tudatosítjuk azt is, hogy a lélek és életmentés munkáját Ő végzi el. Ahol az ember tudása, képessége, hatásköre, kompetenciája véget ér, ott kezd el Isten hatalmasan cselekedni.

Megsegített bennünket az Úr! És ezt azért tette, mert – itt nálunk jelét adja annak, hogy a gyámügyi, gyermekvédelmi munkát hogyan lehet az ő nevében végezni. Nem beszél Jézus sehol sem arról, hogy a gyermekek aranyosak, kedvesek, szeretetre méltóak, és arról sem, hogy a befogadást, a gondoskodást egyszer majd meghálálják. Hanem az ő nevében való befogadás által is a világot ítéli meg, mert ahol a törvényes szülők nem tesznek eleget szülői kötelezettségüknek, ott maga a kegyelem cselekszik. Az isteni kegyelem cselekszik, de Isten egyszer ítélni is fog, mert a kegyelemnek nagy ára van. Ez a kegyelem Jézus Krisztusnak az életébe került, aki a világ „szemétdombján”, a Golgotán felállított kereszten halt meg.

Sámuel népe azért győzhetett, mert a filiszteus hadak megzavarodtak. Nem ér-
(Folytatás a 10. oldalon)

Kedves Vendégeink, Barátaink! Engedjék meg, hogy ezen a mai ünnepi alkalmon röviden beszámoljak arról a munkáról, amely lehet, hogy egyszerűnek tűnik, de valójában mégis összetett és sokrétű.

Tizenkét évvel ezelőtt **Uwe-Martin Schmidt** néhai missziós lelkipásztor kezdeményezésére létrehoztuk a Jó Pásztor nonprofit szervezetet, amelynek a mai napig kettős tevékenységi köre van. Elsődlegesen arra hivatott, hogy gyermekotthon működtessen, gyámügyi és gyermekvédelmi szolgáltatást végezzen, másodsorban pedig karitatív segítséget nyújtson olyan embereknek és csoportoknak, akik szociálisan hátrányos helyzetűek. Mindkét szolgáltatást – Istennek köszönhetően – a mai napig végezhetjük.

A Jó Pásztor nonprofit szervezet 1998-as megalapítását követő két évben – német testvéreink önzetlen adományából – tatarozva, modernizálva lett a kúria, a gyermekotthon főépülete, ugyanakkor leraktuk az alapjait egy családi háznak és tornateremnek. 2000. január 1-jétől kezdődően az akkori munkatársainkkal együtt az volt a feladatunk, hogy a pozsonyi Diagnosztikai Központból hozzánk kerülő gyermekekről sokrétűen gondoskodjunk. Az első évben egy csoportban folyt a nevelés és a gondoskodás, majd újabb gyermekek érkezésével megnyitottunk egy újabb csoportot is. Családtípusú otthont szerettünk volna kialakítani, ugyanakkor egy központi konyhát működtettünk. Az évek múlásával kialakítottunk egy hivatásos nevelőcsaládot (Nagy Éva), ahol négy fiúgyermek lelt otthonra.

A 2005-ös gyámügyi törvény hatálybalépése előtt a két nevelői csoportot (az akkori Jonathán és Dávid csoportot) össze-

NEM RUTINFELADATRÓL VAN SZÓ

Tízéves a jókai Jó Pásztor Háza

kevertük, így a nagyobb gyermekek együtt laktak a kisebbekkel. Új kezdeményezés volt ez mindenki számára, de pedagógiai célunk az volt, hogy a nagyobbak tanuljanak meg együtt élni, együtt lakni a kisebbekkel, ami eleinte senki számára sem volt kényelmes. Tapintatot és nagy odafigyelést igényelt ez a fajta próbálkozás a nevelők részéről is. A 2005-ös törvény hatálybalépése után pedig az egyik csoportot megszüntettük, ugyanakkor létrehoztunk egy csoportot a 18. élet-

Az asztalnál a Gasparecz házaspár

évüket betöltött fiataljaink számára és a Tarsi utcában a Földes házaspár hat gyermekről kezdett gondoskodni. Megemlíteném, hogy 2006-ban a Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztériumtól öt évre engedélyt kaptunk munkánk végzésére, tehát akkreditált intézményként működtethetünk.

A kezdetektől fogva huszonnégy gyermeket tudtunk fogadni, ám a szervezeti átalakítások miatt sokan gyermekfogyásról, a gyermekotthon csődjéről kezdtek beszélni. Nem adtunk sosem a szóbeszédre, arra, hogy ki mit mond, mert aki meg-

fordult nálunk, az mindig láthatta, hogy bizony gyermekből van elég. A mostani időszakban három házaspár (Senko M. és K., Križovenský J. és D., Földes J. és M.) a gyermekotthon épületeiben végzi a pótgondoskodást, három személy pedig (Hobot J., Gasparecz T., Závodská A.) otthonában biztosít ellátást a bírósági döntés alapján kihelyezett gyermekek érdekében.

Tíz év alatt sok minden történt, sok-sok eseménynek lehettünk tanúi, gyermekek jöttek és elmentek, munkatársaink is kicserélődtek, terveztünk, változtattunk, átalakítottunk, de ami a legfontosabb: mindig Isten kegyelmében és vezetésében bíztunk!

A társadalom színpadán tíz év alatt sok minden történt, és ez tükröződik a gyermekotthon életén is, mert a szociális transzformáció ránk is vonatkozott. Azért tudtunk – és a mai napig tudunk – gyermekvédelmi munkát végezni, mert a társadalmi felkérésnek eleget tudunk tenni, noha alapgondolatunk és hitvallásunk megmaradt: a jó Pásztor megbízásából gondoskodni olyan gyermekekről, akik kénytelenek saját biológiai családjukon kívül élni és nevelkedni. Ez a munka nemcsak egyszerű pedagógia, nevelés, hanem amennyiben a családból való kiemelésről van szó, akkor ez egyben szociális munka, amelybe sokféle tevékenység és szakgondoskodás is bekapcsolódik (krízismegelőzés, gyógypedagógiai, speciálpedagógiai szakgondoskodás, szakdiagnosztika, pszichológiai tanácsadás, reszocializáció, rehabilitáció, rekreációs és szabadidős tevékenységek folytatása stb.).

Eme feladatok végzése a nevelőcsaládokban zajlik a nevelőszülők és egy multidiszciplináris csoport segítségével. Intern és extern munkatársaink segítségével azon fáradozunk, hogy minden gyermek azt a gondoskodást és szakellátást kapja meg, amelyre biológiai, pszichológiai és szociális fejlődése érdekében szüksége van. Munkánk során kapcsolatot tartunk fenn az egyes gyámügyi hivatalokkal, járásbírókakkal, intézményekkel és szervezetekkel, amelyek célirányos segítséget tudnak nekünk nyújtani. Az elmúlt tíz év során mindig szorgalmaztuk munkatársaink szakmai továbbképzését (ebben az időben is kollégáink közül többen egyetemi tanulmányokat folytatnak), szakmai szimpóziumokon, szemináriumokon vesznek részt, ugyanakkor a gyermekotthon falai közt rendszeresen szakmai megbeszéléseket, vendégelőadók által megtar-

(Folytatás a 11. oldalon)

A BEFOGADÁS ÉS ELFOGADÁS JEGYÉBEN

A gondoskodás emberi arcúlatát Krisztus hozta el

(Befejezés a 9. oldalról)

dekes tudósítás ez? Hogy egy maroknyi nemzetet hogyan tud Isten megmenteni... A „filiszteusok” ma is sokan vannak, egyértelműen és határozottan az egy élő Isten ellen láznak, és ennek az Isten elleni lázadásnak minden formáját magukon hordozzák. De amíg a mai Sámuelek imádkoznak, böjtölnek és a tökéletes áldozatban bíznak, addig az erősnek és nagyon is határozottnak tűnő világ megzavarodik. Nem ennek vagyunk már most is tanúi? Megveszekedett ez a világ, mintha megzavarodott volna... Minden a visszájára fordult, a nagy globalizáció ellenére egyre nagyobb a káosz.

Nem véletlenül van ez így, kedves Barátaink! Nem akarok ünneprontó lenni, de

prófétikus meglátással elmondhatom: apokaliptikus időszakot élünk. De Isten a megzavarodott világban is megsegíti, felsegíti azokat, akik hittel merik vallani, hogy Immánuel: *Velünk az Isten (Mt 1, 23b)*, és akik az istentelenség és az önistenítés világában élve is örömmel mondhatják el: *Mindezidáig megsegített bennünket az Úr!* Nem egy kitalált isten, nem egy bálvány, nem is egy másik ember a humanizmus zászlaját lengetve, hanem az egy, élő, igaz Isten, maga az Úr Jézus Krisztus! **Ámen.**

Gasparecz Tihamér

(Elhangzott 2010. június 12-én a Jó Pásztor Háza kapunyitása 10. évfordulóján megtartott ünnepi hálaadó megemlékezésen.)

NEM RUTINFELADATRÓL VAN SZÓ

Tízéves a jókai Jó Pásztor Háza

(Befejezés a 10. oldalról)

tott konferenciákat és szupervíziókat tartunk. 2004-től sok egyetemi hallgató végezte nálunk a szakmai gyakorlatát: főleg a pedagógiai karok hallgatói és a szociális munkát végzők keresik meg intézményünket.

A kapunyitás óta 3815 nap telt el, és ez a szám is Isten szeretetéről és gondoskodásáról tesz bizonyosságot. 3815 napja folyik a szolgálat, hétfőtől vasárnapig megszakítás nélkül „üzemel” a Jó Pásztor Háza. Ugyanakkor ez alatt a 3815 nap alatt összesen ötvenöt gyermegről gondoskodtunk, akik közül harminchárom már nem lakója az otthonnak. Voltak, akik visszakérültek eredeti családjukba, mások nevelőszülőkhöz vagy éppen örökbefogadó családba kerültek. Többen elvégezve a középiskolai tanulmányaikat érettségi bizonyítvánnyal vagy szaklevéllel a kezükben önálló életet kezdtek. Voltak, akik más intézményben nyertek elhelyezést, és volt egy olyan gyermekünk is, akitől hónapos korában végső búcsút kellett vennünk.

Nem végezhetjük rutinból a feladatunkat, mert mindennap újabb és újabb kihívásokkal kell szembesülnünk, és ez a fajta

„De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek” (Mt 6,33).

Az egyik ifitalálkozón a csoportos beszélgetés alkalmával eszembe jutott, hogy milyen hálások lehetünk azért, hogy vannak havonta megrendezésre kerülő alkalmak, ahol a pozsonyi, a komáromi és a barsi egyházmegye fiataljai összesereglenek az Urat dicsérni és egymással lenni, hiszen ez egyáltalán nem természetes. Nem mondhatom magamat még öregnek, de emlékszem, hogy volt úgy, amikor „csak” nyári és téli táborok voltak, év közben pedig az utánuk való sóvárgás...

Hatalmas dolognak tartom, hogy Isten megengedte, hogy a tavalyi évben sok áldásos alkalmunk lehetett, és hogy idén már számos lehetőség volt (és a tervek szerint lesz is) a találkozásra.

Azonban ahogy az alkalmak száma nő, úgy igényel egyre több munkát és forrást az előkészítésük. Rá kellett döbbernünk, hogy olyan feladatok is hangsúlyossá válnak, amik eddig a háttérben is működtek, úgymond „maguktól”. Gondolok itt arra, hogy egy szervezetnek pontos pénzügyi beszámolóval kell rendelkeznie az állam felé; biztosítania kell, hogy az alkalmakra

szolgálat rugalmasságot, belső állóképességet, szakmai ismereteket, szeretetet és természetesen hitet kíván. Hálások vagyunk Istennek minden külső segítségért, bátorításért, szakmai tanácsért, útmutatá-

Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével Fazekas László püspök is (középen).

sért, célirányos segítő tevékenységért, az önzetlen adakozókért, mert sokak által akarja ezt a munkát végezni, hogy a dicsőség egyedül az övé lehessen.

Ezúton szeretném megköszönni minden egykori munkatársunknak az itt kifejtett munkáját, ugyanakkor köszönet illeti mostani munkatársaimat is, akik mindennapi tevékenységük mellett segítettek ennek az ünnepségnek a megszervezésében is. Köszönetet mondok **Regina Schmidt**-nek, aki férje eltávozása után is a német testvérekkel együtt segíti munkánkat, fér-

TUDATOS ÉS FELELŐS ÉPÍTKEZÉS A Firesz Duna Menti Egysége működéséről (4.)

eljussanak a fiatalok (mondjuk egy külön busszal), hogy a tábordíjak elfogadhatóak legyenek (tehát nehogy a pénz válasszon el valakit attól, hogy részt vehessen egy-egy alkalmon vagy egy táborban). Úgy gondolom, ez lenne a gazdasági felelős elsődleges feladata. Sajnos manapság ez nem könnyű, hiszen a Firesz Duna Menti Egysége önállóan gazdálkodik. Így forrásai főleg a pályázatokból és egyéni adományokból, valamint a fiatalok zsebpénzéből befolyó tagsági díjból származnak. Ez utóbbiról hadd mondjak néhány szót.

2009-től a Firesz Duna Menti Egysége újra bevezette a tagságot, így mindenki Firesz-tag lehet, aki ehhez a közösséghez szeretne tartozni és (a számos előny mellett, amivel a tagság jár) hozzájárul a közös anyagi teherviseléshez is. Csodálatra méltó, hogy a fiatalok milyen lelkesedéssel éltek ezzel a lehetőséggel: saját anyagi lehetőségeikhez mérten támogatják az alkalmakat, hogy a részvétel lehetősége mindenki előtt nyitott legyen. Van néhány állandó támogatónk is, akik lehetővé te-

je emlékét pedig szeretnénk mindenkor gyermekeinkkel együtt megőrizni. Szeretném továbbá megköszönni az igazgatótanács és a felügyelő bizottság tagjainak az önzetlen munkáját. Köszönet jár Jókai község önkormányzatának is, amely terjeszti a gyermekotthon jó hírét, és sok mindenben a segítségünkre van.

Köszönöm mindazok segítségét, akik technikailag hozzájárulnak a gyermekotthon működéséhez, mert az ilyen jellegű segítség nélkül munkánk végzése elképzelhetetlen lenne. Köszönöm az alapiskolák és az óvoda vezetőségének azt a pozitív hozzáállását, amelyet megtapasztalhatunk akkor, amikor gyermekeink nevelési és képzési problémáit veszik vállukra. Itt szeretnék köszönetet mondani az állami szerveknek is, amelyek financiálisan biztosítják a gyermekotthon üzemeltetését. És végezetül megköszönöm mindazoknak a segítségét, akik bármi más úton is segítik, jobbá teszik gyámügyi munkánkat, ez értendő a gyermekek egészségügyi ellátására is.

Éppen ezért a Jó Pásztor nonprofit szervezet igazgatójaként vallhatom: Soli Deo gloria! Egyedül Istené a dicsőség! Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Gasparez Iveta

(Elhangzott 2010. június 12-én a Jó Pásztor Háza kapunyitása 10. évfordulóján megtartott ünnepi hálaadó megemlékezésen.)

szik, hogy a fiatalok útiköltségének egy részét fedezni tudjuk.

Céljaink közt szerepel, hogy több gyülekezeti, illetve egyéni támogatót is megszólítsunk ezzel a szolgálattal kapcsolatban, hogy a rászoruló fiatalokat akár ingyen is táboroztathassuk. Hisszük, hogy ahogy az Isten engedi növekedni a fiatalokkal az ő gyülekezetét, megadja azokat a lehetőségeket is, amikre szükségünk van, hogy az ő országát szolgáljuk.

Ha Ön úgy gondolja, hogy tudná és szeretné anyagilag támogatni ezt a szolgálatot, akkor azt mi köszönettel vesszük, hiszen például kilenc euró már egy táborozó fiatal egy napját biztosítja, és minden tíz befizetett euróval tíz kilométerrel közelebb visz minket a busz a táborhelyhez. Adományát eljuttathatja hozzánk postán (bankszámlaszámunk: **0026385818/0900**, Slovenská sporiteľňa, Komárno) vagy személyesen az alkalmaink kihelyezett perselybe dobva. Köszönjük!

Acsay Balázs

Kedves Olvasóink! Egy év elteltével ismét készítettünk egy összeállítást testvéregházkerületünk, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapjában, a Harangszóban megjelent írásokból. (A Harangszó időnként a Kálvinista Szemléből vesz át.) Legyen áldás a partiumi cikkek olvasásán is!

TOLLVONÁS

Az áruoló

Réges-régen – vagy 1800 esztendeje – buzgó római császárok derekasan üldözték a keresztyéneket. Mindegyik a maga tehetsége szerint: volt, amelyik rendeletet adott ki, mások hirtelen jött ötletből parancsokat osztogattak a mérszárlásra, pogromokra, miegymásra – politikai érdekből, fanatizmusból, szadizmusból vagy csak egyszerűen azért, hogy a tömeg gyűlöletének irányt mutassanak. A keresztyénség szálla volt a császárok szemében: a császárnál is nagyobbat tiszteltek, jobban engedelmeskedtek Neki, mint a császárnak, és nem is voltak hajlandók áldozatot bemutatni a római isteneknek.

Korabeli feljegyzések szerint Decius vagy Galerius császár uralkodása alatt sok keresztyén szenvedett vértanúhalált. E száraz mondat mögött ma már nehéz felidézni azt az állati kegyetlenséget, amellyel némelyeket megkínóztak vagy kivégeztek, mert ma háborús területeken sem történnek olyan atrocitások, amelyek akkor békeidőben megtörténhettek. Brutális ütlegeléstől a keresztre feszítésig, szemkiszúrástól rostélyon való megsütésig az emberi morbid találékonyság teljes eszköztárát felvultatja ez az időszak.

Külön kiemelendő viszont, hogy rengeteg keresztyén büszkén, bátran és felémelt fővel vállalta a szenvedéseket vagy akár a halált. A hagyomány szerint Lőrinc, Róma szentje akkor sem veszette el lélekjelenlétét, amikor tüzes rostélyon sütögették: „Ez az oldalam már megsült, megfordíthatok” – szölt hóhérrához.

Azonban gyávák akkor is voltak, és sokan féltek a tüzes rostélytól, a korbáctól vagy a keresztre feszítéstől. Ez a maga nemében érthető, hiszen szavakkal és békében könnyebb a hithez ragaszkodni, mint olyankor, amikor firkósbottal kérdezik tőlünk a hitvallást. Így nem lett minden üldözött egyúttal vértanú is, mert voltak, akik inkább bemutatták az áldozatot a római istenek előtt (ezeket nevezik latinul thurificati-nak), mások lefizették a velejéig korrupt római funkcionáriusokat, igazolást szerezve arról, hogy ők áldoztak az ol-

tár előtt (libellatici). Olyanok is voltak, akik a fenyegetés hatására úgy megriadtak, hogy a szent iratokat, a klenódiu-mokat átadták a hatóságoknak, és amíg a fenyegetés el nem múlt, római mintapolgárrá váltak, engedelmes alattvaló-vá, aki nem pofázik, fizeti az adót és bemutatja az áldozatot, és egyáltalán, azt teszi, amit elvárnak tőle, függetlenül attól, mit mond Isten igéje. Őket hívták traditoresnek, azaz áruolóknak.

Örök kérdés, hogy mi a teendő azokkal, akik vérzivataros időkben megtagadják Istent. Nem abban az értelemben kérdés, hogy meg kell-e bocsátani, hiszen ez Krisztus parancsa, és Tőle tudjuk: az atya hazavárja a tékozló fiút. De kérdéses az, hogy lehet-e fontos feladatot, vezető szerepet, komoly megbízást adni annak, aki az életét jobban féltette az igazságnál, aki a biztonságát előbbre valónak tartotta, mint az egyházat, aki hazugsággal és csalással élte túl a sötét időket, amíg mások dohos pincékben vérben fetrengtek a fájdalomtól.

Nem lenne ez kérdés, ha mind elbuktak volna. De az egyház talpon maradt

mindenkor, a vészterhes időkben is, és nem a traditorok miatt, sőt annak dacára, hogy sokan az átlagosnál is gyengébbnek bizonyultak. Az Úr tartotta meg az Anyaszentegyházat, azok példáján keresztül, akik vállalták a szenvedést, és életüket tették kockára az ő nevéért, mindenféle kompromisszum nélkül.

Az igaz, hogy az áruolók is szenvednek. Főleg, amikor lelepleződnek és leköpi őket. De szenvedésük nem mérhető annak az anyának a fájdalmához, aki tömegsírból kaparja ki fiának a holttestét.

Ma, amikor a fogalmak egyesek fejében véglegesen összezavarodtak, vannak, akik úgy tesznek, mintha nem lenne különbség szenvedés és mártírium, disznóság és hőstett, kutyakomédia és bűnbánat között. Pedig mindig lesz.

W. E.

TOLLVONÁS

Megrendítő imádság

Nem egy lelkipásztor szájából származó hatásvadász, érzelmekre apelláló mondatnak szántam rövid beszámolóim címét. Sokszor az élet, a körülöttünk zajló események szolgáltatnak olyan témát, amelyek mellett nem lehet közömbösen elmenni.

Rátérek tehát a lényegre. Dr. Kovács József nagybányai baptista szolgátságom karácsonyt megelőzően kéréssel fordult hozzám. Helyet adnánk-e a nagybányai baptista kórus és egy kolozsvári kvintett koltói ünnepi hangversenyének, a perselyes adományt felajánlva egy Down-kóros, szellemi fogyatékos gyermekekkel foglalkozó szervezet számára? Ismervén a koltókatalini gyülekezet fogékonyságát az ilyen jellegű kérések támogatására nézve, igent mondtam a megkeresésre.

Istennek legyen hála, nem csalódtam. Akik karácsonykor mennyei Atyánk ajándékozó szeretetének jegyében ünnepeltek, igyekeztek saját ajándékozó szeretetüket is bizonyítani. Az így begyűlt adományt a baptista testvérek adományával együtt az új esztendő első hetében személyesen vittük el a „célállomásra”.

Nos, ott ért a megrendítő élmény! Egyrészt, mert az önkéntesekből alakult szervezet (a beteg gyermekek szülei) **minden állami támogatás nélkül**, jótét lelkek és „önkéntesek” hozzájárulásával végzik munkájukat.

Másrészt, mert amikor lélekben elcsendesedtünk, az egyik Down-kóros gyerek egyebek közt azért imádkozott, hogy Isten segítsen egy mikrobusz beszerzésében. Arcára rá volt írva, hátrányos helyzetű, de szeretné „megismerni a világot”. Ehhez pedig egy mikrobusz hiányzik!

Nem tudom, ki hogy ítéli meg ezt a naivnak tűnő imádságot. Én abban a pillanatban arra gondoltam, kies hazánkban sokan milliárdokat síbolnak el, elveket feladva, köpönyeget forgatva képesek pozíciót s ezáltal pénzt szerezni, egy beteg gyerek pedig egy használt mikrobuszért fohászodik maga és sorstársai számára.

Viszont bízom abban, hogy Isten imádságot meghallgató Isten!

Varga Károly

És lőn...

A Harangszó húszéves születésnapját nem ülhettük meg úgy, hogy ne beszél-nénk a születés előtti időről, az áldott ál-lapotról. Nyugodtan nevezhetnénk kegyelmi időnek is, mert amit nem sejtettünk előre, az bekövetkezett. Mielőtt újságról álmodhattunk volna, addig helyet kellett keresnünk a szerkesztőségnek.

Történt a forradalom másnapjainak egyikén, hogy Gavrucza Tibor székelyhídi lelkészt megkérdezte felesége, Márta asz-szony: – Te Tibi, mi a helyzet a Reformá-tus Inasotthonnal? – Nem tudom! – szolt Tibor bizonytalanul. – Menjete, nézzétek meg! – mondta Márta.

Akik nem tudnák, ez az otthon a mai re-formátus püspöki székházban működött. Oda gyűjtötték össze a harmincas-nyegyve-nes években azokat a szegényebb sorsú re-formátus ipari tanulókat, inasokat, akik vidékről jöttek be szakmát tanulni Nagy-várad kisiparos mestereihez. Ennek az in-tézménynek volt utolsó igazgatója a bol-dog emlékeztető Sarkadi Pál lelkipásztor, később püspökségi tanácsos. Családja is ott lakott, Márta lányuk ebben az épület-ben született, bölcsőjét a tágas udvarban ringatták.

Nosza rajta, gondolt egyet Tibor, felhí-va Borsi Zsigmond akkori esperest. De ő sem tudta. Ezután hívott fel engem telefo-non. Megbeszéltük, hogy megnézzük „magunknak” az otthont. Találkozót be-

széltünk meg a volt Református Inasotth-onba, amely az államosítás után (micso-da fintora az időnek!) a Román Kommun-ista Párt ideológiai központja (pártiskola) lett. 1990. január 6-án reggel mind a ket-ten megjelentünk a Teleky utca (akkor még Maresal Ion Antonescu volt a neve, ma Primariei) 27 szám előtt. Megkértük Méder Zsolt mérnököt, a nemrég megal-akult Nemzeti Megmentési Front megyei vezetőségének tagját, jöjjön velünk. Be-mentünk az épületbe, ott találkoztunk az akkori adminisztrátorral, a mindentudó, mindent kibeszélő Jóskával.

Azelőtt soha nem jártunk ott. Izgalom-mal barangoltuk be a három szintjét. Láttuk az alagsorban a Ganz-művek által 1939-ben beszerelt és meg működő lég-kondicionáló berendezés hatalmas motor-jait is. Kitérő állapotban volt az egész ép-ület.

Támadt egy ötletünk. Elhatároztuk, hogy jussunk jogán lefoglaljuk az épület földszintjét az egyház számára. Nekifog-tunk egyforma cédulákat készíteni, me-lyekre nagy betűkkel ráírtam: Királyhágó-melléki Református Egyházkerület Ideig-lenes Ügyintéző Bizottsága. Nagy izga-lommal róttam a betűket, mert 1945 óta nem volt szabad használni ezt a nevet az egyházkerület jelölésére.

Először mi „honfoglaltuk” vissza e ne-vet a változás után. Ebben az áhítatos csendben szólok Tibornak: – Tibi, tudod, hogy mi most történelmet írtunk?! – Erre

Tibi: – Ki hitte volna, én azt hittem, cédu-lákat az ajtókra.

Jót neveltünk, de ez sem tudta lehüteni lelkesedésem, és a munkánkat elvégeztük. Leragasztottuk a földszinti helyiségek aj-tajait, ezzel lefoglaltuk az épületnek ezt a részét az egyházkerület számára.

Ezt követően bevonultunk a földszinti folyosó leghátsó, eldugott szobájába, hogy megtartsuk „székfoglalónkat”. Ott találtuk Wesselényi Tibor bácsit, még a régi rend-szerből. Örömmel fogadott, mintha arra várt volna, hogy átadja a székét és íróasz-talát nekünk. Ma is rokonszenvvel gondo-lok a szeretetteljes fogadtatására.

Pár napra rá beköltözött az Esperesi Hi-vatal ebbe a helyiségbe. Addig a réti egy-házköztségben működött az esperesség. Borsi Zsigmond esperes belakta a helyiség első részét, majd az induló lap szerkesztő-sége foglalta el a terem hátsó traktusát. Milyen békésen megfértek együtt: a han-gos szerkesztőség és a csendes esperesi hivatal! A kicsi helyen békésen megfér-tünk. Itt tartottuk meg az új lap névadóját. Keresztapja Farkas Antal micskei lelkész lett. Nem volt vita. Ő eldöntötte, és nem volt visszaút. Már csak a születésnap volt hátra. Hatalmas öröm volt, amikor meg-láttuk a lap első számát.

Így született meg a Harangszó szerkesz-tőségi helyisége. Kegyelmi idő volt. Hála érte a Mindenhatónak!

Veres-Kovács Attila

HETEDIK KÜRTSZÓ BENNÜNK ÉLŐ TRIANON

„NEM KELL beszélni róla sohasem, / De mindig, mindig gondoljunk rá. / Mert nem lehet feledni, nem, soha, / Amíg ma-gyar lesz és emlékezet, / Jog, igazság, becsület, remény, / Hogy volt nekünk egy országunk e földön, / Melyet magyar erő szerzett vitézül, / S magyar szív és ész tartott meg bizony. / Egy ezer évnek vére, könnye és / Verejtékes munkája adta meg / Szent jussunkat e drága hagyatékhoz.” (Juhász Gyula)

1920. JÚNIUS 4., a könyörtelen dátum, amikor kimondták az ezeréves történelmi Magyarország feldarabolását. A Kárpát-me-dence magyar harangjai zúgtak, siratták az élve temetett hazát. Kilencven esztendeje szakadatlanul zúgnak ezek a harangok, jól-lehet mesterséges történelmi szelek el-elsodorták hangjukat, hogy nemzedékek ne hallják már azt a gyászos-vészes kongatást.

EURÓPA IS bedugta fülét, saját lelkiismeretének elhallgat-tatására. A történelmi széljárásban viszont megint zúgnak a ha-rangok... Az emlékezés, a „nem, nem, soha”-kongatás erősödik tiltakozássá a „Ne hagyd elveszni Erdélyt, Istenünk” torokszorító dalában. Trianonban ugyanis ezt az Erdélyt is, Felvidéket, Dél-vidéket, Kárpátalját is, a történelmi Magyarország kétharmad részét néhány trianoni aláírással egyszerűen „lecsatolták”, és Ro-mániának, Szlovákiának, Ukrajnának, Szerbiának adták, háborús győzteseknek kijáró koncként.

KILENCVEN ÉV „babiloni fogság” alatt mindent megtettek itt mostoha bitorlóink, elrománosítás, elszovjetesítés, elnemzet-lenítés, anyanyelvtiltás sodrában. De hiába...

kell róla. Akkor is, ha horthysta, fasiszta, irredenta, nacionalista, revizionista megbélyegzés jár érte.

EGY HAJNALI adásban neves román történész, aki egyéb-ként jól ismerte a történelmi körülményeket, maga mondta, hogy a magyarok soha le nem mondanak Erdélyről.

IGAZA VAN. Miért is kellene? Amikor mindenki, aki egy ki-csit is ismeri a történelmet, tudja, hogy Trianon Európa szégyene.

TRIANON-ÉV. Már az is kegyelem, hogy letűnő diktatúrák nyomán újra szólhatnak a harangok, és beszélhetünk arról, ami-ről Juhász Gyula korában nem lehetett. És nem csupán nosztal-gikus emlékezésre hívogatnak a harangok, hanem intenek: jól-lehet 70 évig tartott egykor a babiloni földre hurcolt Izráel népé-nek fogsága, közben megfogytak, beolvadtak, de amikor Isten „másként gondolta”, hazatértek a földjükre. Mert az a föld az övék volt.

NEM ÉRTHETÜNK egyet a „feledni és megbocsátani” ke-gyeskedéssel. Csak azzal, hogy minden magyar tanár tanítsa meg diákjait a történelmi múltra, s minden szószékről hirdettségük: *Az igazság felmagasztalja a nemzetet, a bűn pedig gyalázatára van a népeknek.* (Péld 14,34)

Bereczki András

Konkoly a búza között

„Hadd nőjön együtt mind a kettő...” (Mt 13,30a).

Isten országa hasonló egy emberhez, aki jó magot hintett el a szántóföldre, de éjjel az ellensége a búza közé konkolyt, gyomnövényt szórt.

A szolgák csak akkor vették ezt ijedten észre, mikor már megnőtt a búza. Értetlenkedve mentek a gazdához: ők jó magot vettek el, hogy került ide a gyom? A gazda átlátott a szítán. Biztos, hogy az ellenség tette. Mit csináljanak hát?

A szolgák hozzá akartak látni, hogy kitépik a gazt, de uruk ezt nem helyezte, hisz a gyommal együtt könnyen kitépik a búzát is. „Hadd nőjön együtt mind a kettő az aratásig”. Aratáskor majd az aratók összegyűjtik a konkolyt és elégetik, a búzát pedig betakarítják a csűrbe – mondta a szolgáknak.

Az emberek csendben hallgatták a példázatot. Később a tanítványoknak megmagyarázta a példázat értelmét.

Molnárné Miklós Malvína

A búza és a konkoly

„...úgy lesz a világ végén” (Mt 13,40b).

Jézus a tanítványival volt, akik ezt kérték tőle: „Magyarázd meg nekünk a szántóföld konkolyáról szóló példázatot!”

Jézus kifejtette a tanítványoknak, hogy ő maga a gazda, aki a jó magot veti. A szántóföld a világ. A jó mag nem más, mint Isten országának a gyermekei, a konkoly pedig a gonoszok serege, az ellenség az ördög, az aratás a világ vége.

Az aratók az angyalok. Ahogy a gyomot tűzzel megégetik, így küldi el majd Jézus angyalait, akik a hitetleneket a pokolra vetik. Ott lesz majd sírás és fogcsikorgatás. Az igazak, a hívők pedig fénylenek Atyjuk országában, mint a nap.

Komoly üzenete van ennek a példázatnak. Jézus így fejezi be: „Akinek van füle, hallja!” (43b v.). Ez azt jelenti, hogy figyelniünk kell Jézus szavára, és kérniünk kell Őt, hogy megértsük, amit mond.

—mmm—

MŰVÉSZETTEL AZ UNALOM ELLEN

Isten iránti hálaadással gondolunk az elmúlt év szeptemberétől ez év júniusáig terjedő időszakra, mikor a Detom Slovenska Alapítvány Hodina detom programjából a szilicei református gyülekezet *Művészettel az unalom ellen Szilicén és környékén* című tevékenységére kapott támogatásból rendezvények és foglalkozások valósulhattak meg az itteni és környékbeli gyerekek és fiatalok számára.

A cél az volt, hogy a sokszor unatkozó, magukkal mit kezdeni nem tudó gyerekek és fiatalok számára lehetőséget adjunk tehetségük meglátására, kamatoztatására, szabadidejük hasznos eltöltésére, a közösségben való épülésre csakúgy, mint az evan-

gélium megismerésére. Az óvodások és az alsó tagozatos alapiskolások számára állandó foglalkozások formájában (a községi hivatal klubhelyiségében) népi tánc és népi játékok voltak Csunyocska Ildikó vezetésével, a nagyobb gyerekek és fiatalok pedig különböző hangszereken tanulhattak helyi kötődésű zenészek vezetésével, illetve az éneklésben vehettek részt tíz hónapon keresztül.

Ezen kívül – ismétlődő jelleggel – kézműves-foglalkozások (a Roháč testvérek és segítők vezetésével), filmklub, a rozsnyói Meseszínház előadása, színházlátogatás Rimaszombatban és a Firez Fix munkacsoportjának szervezésében Felemelő ifjúsági napok kerültek megrendezésre. Része lett a programnak – sokak öröme – a fellépés és táncos-énekes-igei szolgálat a rozsnyói öregotthonban és Borzován. A kicsikkel való foglalkozás nyomán megalakult a *Szilice gyöngyszemei* gyermek-néptánc-

csoport, és a zenei foglalkozásokon részt vevő fiatalok közül is bekapcsolódnak néhányan a Firez Fix szolgálatába.

Ha Isten is úgy akarja és élünk, valamilyen formában szeretnénk továbbvinni ezt a programot (így is, hogy a támogatás véget ért), komolyabban véve, mintegy kiegészítőként, hogy az evangélium által és mellett a hittanosok, a helybeli és környékbeli gyerekek számára is legyen lehetőség fej-

lesztetni képességeiket, tudatosítani bennük adottságaikat és elvezetni őket az ezzel való szolgálatra is.

Köszönjük mindenki támogatását, segítségét, aki bármilyen módon hozzájárult a program megvalósulásához! Dicsőség érte Istennek!

André János

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Elnöksége a 15. (elektronikus) ülésén 2010.

június 4-én a szlovák és a magyar nép megbékélésének szükségessége mellett az alábbi határozatot hozta:

A Református Világszövetség Grand Rapids-i nagygyűlésén minden tagegyháznak lehetősége van arra, hogy olyan, saját életében fontos ügyeket tárjon a delegáltak elé, amelyekkel kapcsolatban állásfoglalás, támogatás megfogalmazását reméli. Ezt az úgynevezett Public Issue Committee elé kell terjeszteni, amelyik dönt arról, hogy nyilatko-

zat kiadását javasolja-e a nagygyűlésen.

A Magyar Református Egyház külső bizottsága határozott arról, hogy a szlovákiai nyelvtörvény ügyét szeretné betervezni. A beadvány megfogalmazói mindenképpen egy olyan szöveget szeretnének benyújtani, amely a Zsinati Tanácsunk által kiadott nyilatkozatra épül és amelyet egyházunk szlovák ajkú egyházrészre is támogatni tud.

Egyházunknak megküldték a beadvány szövegének javaslatát (magyar és

angol nyelven), és azt kérik egyházunk elnökségétől, vitassa meg a javasolt szöveget. Amennyiben egyházunknak az a javaslata, hogy ne terjesszék be ezt a nyilatkozatot, akkor levetetik a napirendről.

A Zsinati Elnökség tudomásul vette a Magyarországi Református Egyház állásfoglalását a szlovák és a magyar nép megbékélésének szükségessége mellett, és azt a Református Világszövetség Grand Rapids-i nagygyűlése elé terjesztésre alkalmasnak találta.

Oktatási-nevelési szeminárium

Martoson ősszel harmincöt órás szeminárium indul hitoktatók, bibliakörvezetők és pedagógusok számára.

A Reménység Magjai Alapítvány (ReMa) egy felekezeti magyarországi keresztény misszió. Küldetése szerint élményalapú, az érzelmi intelligenciát is fejlesztő oktatási-nevelési programokkal foglalkozik, s ezek által készíti fel a tanfolyamok résztvevőit a helyi gyülekezetek, közösségek, a gyermekek és a családok hatékony szolgálatára.

Segíteni szeretné a szülőket és a tanítókat abban, hogy nevelői tevékenységük az egész személyiséget érintse, az értelemhez is szóljon, de az érzelmeket, tapasztalatokat is felhasználva a gyerekek mindennapi élethelyzeteiben a kihívások alkotó megoldásához vezessen.

A Martoson induló első szemeszter témái

– A gyermekszolgálat alapteológiája, Az érzelmi intelligencia és annak fejlesztése, A megtapasztaláson alapuló tanítás, Fejlesztő oktatási modell.

– A gyerekek karaktere, jellemzője különböző korosztályok szerint; A gyermekóra felépítése – Óracél, központi igazság; Horog; A bibliai lecke megtervezése, a bibliai történet felépítése; Aranymondás-tanítás; Bibliai játékok, ismétlő játékok; A bibliai tanítás eszközei; Énektanítás.

– Hogyan lehetsz kreatív tanító?; Fegyelmezés; Hatékony történetmondás.

– Hogyan ismertessük meg a gyerekekkel a megváltás üzenetét?

Időpontok: 2010. szeptember 25.; ok-

tóber 9.; november 6.; december 4.; 2011. január 8. (v. 22.). A képzés szombatonként 9 órától 16 óráig tart.

Részvételi díj: 100 euró vagy 25 000 forint/fő, amely a jegyzetek árát is tartalmazza. Lehetőség van írásban részletfizetést és költség-hozzájárulást igényelni, nehogy valaki anyagi nehézség miatt ne tudjon a tanfolyamon részt venni.

Kapcsolattartó: Szénási Lilla, tel.: 0907/101 465 vagy a martosi lelkészi hivatal telefonszámán: 035/76 84 147; e-mail: szenasililla@gmail.com

Helyszín: a Martosi Református Egyházi Alapiskola (a református templom mellett).

A Fiatal Reformátusok Szövetsége bátorkeszi nyári gyermektáborai

Fireszke gyermektábor (1.) (6–13 évesek számára)

Időpont: augusztus 2–7.

Helyszín: Bátorkeszi (Fireszke Gyermek- és Ifjúsági Központ)

Férőhely: 60 fő/tábor (36 fő épületben, 24 fő sátorban)

Részvételi díj: épületben 55 euró/fő; sátorban 50 euró/fő

Fireszke gyermektábor (2.)

Időpont: augusztus 9–14.

Fireszke gyermektábor holland fiatalokkal

Időpont: augusztus 16–21.

Az utóbbi két tábor esetében a többi információ megegyezik az 1. gyermektábornál közöltekkel.

Jelentkezni július 15-ig Czinke Tímeánál és Zsoltnál lehet: **Református Lelkészi Hivatal, 946 34**

Bátorove Kosihy, Dolný rad 861; tel.: 035/7797 338; mobil: 0918/757 658; e-mail: czinke@refteologia.sk, czinke.zsolt@reformata.sk
www.firesz.sk

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Diakóniai Központjában nagy hálával vettük számba az év első felében elért eredményeket, a megvalósult programokat és sikeres adománygyűjtéseket.

Kimagaslóan szép eredményt hozott a januárban meghirdetett gyűjtés, melyet a haiti földrengés áldozatainak megsegítésére szántunk, hiszen az adományokból 12 900 euró gyűlt össze. Az adomány a Magyar Református Szeretetszolgálat gondozásában jut el a célba, további sorsáról, felhasználásáról később tájékoztatunk.

A tűzkárt szenvedett nagysallói Goga család otthonának felújítására református gyülekezeteink és magánszemélyek összesen 5928 eurót adományoztak. Ez az összeg már felhasználásra is került, a családnál tett látogatás során a Reformata Diakonia nonprofit szervezet munkatársai júniusban láthatták a felújított házat, a megjavított tetőszerkezetet, az új otthon felépülését. A család köszönetét fejezi ki minden adakozónak a segítségért. Ez a gyűjtés így lezárult.

A Komáromi Református Egyházközség és a Diakóniai Központ szervezésében megvalósult Kézről kézre jótékonyasági vásár bevétel 1357,53 euró és 9500 forint volt, melyet a gútai Czézinger Tomika gyógykezelésére ajánlottunk fel. Az adományt a vásár zárása után a szervezők személyesen adták át a családnak.

Egyházunk több gyülekezete is részt vett május 21-én és 22-én a Kárpát-medence-szerte második alkalommal megszervezett Szeretethíd önkéntes napon. A Diakóniai Központ hivatalos adatai szerint tizennégy gyülekezet, négy iskola, egy cserkészcsapat (összesen huszonegy, különböző feladatot vállaló csoport) végzett szolgálatot a hétfőn Kulcsodon, Nagymegyeren, Nagykeszin, Komáromban, Dunamocson, Bátorkeszin, Perbetén,

A DIAKÓNIAI KÖZPONT TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Szép eredményeket hozott az elmúlt félév

Nagyölveden, Léván, Ipolyságon, Berzétén, Rozsnyón, Örösben, Szádalmáson, Királyhelmeceken és Garanyban. A résztvevők összlétszáma egyházunkból 1022 volt (a Kárpát-medencében összesen mintegy 7000 fő kapcsolódott be a Szeretethídhoz.) A leggyakrabban vállalt feladatok közé a területrendezés, látogatások, zenés alkalmak szervezése tartoztak. Az Abaúj-tornai Református Egyházmegye huszonnyolc

sági kamionra, hogy gazdagítsák majd az épülő templom berendezését. A gyülekezet júliusban újabb utat szervez Németországba ez ügyben. A munkában szintén részt vevő Lengyel Zoltán útibeszámolója és egyéb információk elérhetők a Diakóniai Központ honlapján (www.diakonia.reformata.sk).

A diakóniai szervezet munkálkodását illetően tavasszal több ízben nyílt lehető-

önkéntese pedig Mudi Róbert berzétei lelkipásztor vezetésével a magyarországi árvízkarok elhárításában segédkezett.

A Diakóniai Központ ezúton is kifejezi köszönetét minden bekapcsolódó személynak, remélve, hogy szeretetből fakadó cselekedetekből jövőre is, sőt gyakrabban is épülnek majd hidak közöttünk. (A Szeretethíd főszerzői nyári önkéntes programot hirdetnek, melyről bővebb információ a Diakóniai Központban kapható.)

Diakóniai szervezetünk örömmel fogadta, hogy ismét felélénkült a németországi (bielefeldi) bontott építkezési anyagok és használt berendezési tárgyak hazánkba szállítása. Júniusban Csík György tanyi lelkipásztor koordinációja által az Ipolysági Református Egyházközség négy tagja járt ez ügyben Németországban. A szállítással és a kint tartózkodással kapcsolatos kiadásokat teljes egészében a gyülekezet állta, cserébe szószék, templompadok, úrasztala stb. került az ipoly-

ség közös gondolkodásra, párbeszédre. Az igazgatótanácsnak az egyházmegyei diakóniai előadókval közösen tartott diakóniai szakmai napja és a Komáromban és Kassán tartott diakóniai információs napok szolgálták ezt a célt.

Második alkalommal tartottuk meg az egyházzenei osztállyal közösen szervezett Visszhang zenés napot, melynek bővebb bemutatása megtalálható a Kálvinista Szemle júniusi számában.

Minden eredményért, sikerért az Úrnak adunk hálát, övé a dicsőség, és bízunk abban, hogy az elkövetkezőkben is megáldja igyekezetünket.

Jelenlegi legfontosabb programunk az árvízkarosultak megsegítésére szervezett adománygyűjtés. A rendkívül hosszán tartó esőzés ugyanis országszerte oly mértékű károkat okozott – érintve a református egyháztagok otthonait is –, amelyek rendbehozatalának segítéséhez újabb összefogásra lesz szükség. Kérjük tehát, lehetőségük szerint pénzádómányaikkal járuljanak hozzá a károk enyhítéséhez.

Az adományokat a Diakonia Reformata számláján fogadjuk, száma: **9576161/5200**. Mivel fontos, hogy a segítség még az őszi lehűlés előtt eljusson a sükséget szenvedőkhoz, kérjük, adómányaikat legkésőbb **augusztus 14-ig** juttassák el a megadott számlaszámra. A támogatás küldésekor kérjük tüntessék fel: **povoden – árvíz**. A támogatás felhasználásáról nyilvánosan tájékoztatjuk az adakozókat.

Ne felejtsük, hogy mint élő kövek, együtt épülünk lelki házzá; ez a közös felelősség indítson bennünket arra, hogy segítségünk bajba jutott testvéreinken!

Szabó Annamária

A Fiatal Reformátusok Szövetsége

zempléni és gömöri táborai

Üdítő gyermek- és tinitábor
(6–15 évesek számára)

Időpont: július 19–23.

Helyszín: Hatfa

Részvételi díj: 49 euró/fő

Jelentkezni **július 15-ig** Kiss Miklósnál lehet: **Református Lelkészi Hivatal, 076 52 Strážne, Fő u. 50;** tel.: 0918/540 046; 056/38 10 365; e-mail: akissmiklos@gmail.com

Üdítő tinitábor
(13–16 évesek számára)

Időpont: július 19–23.

Helyszín: Borzova (Gömör)

Részvételi díj: 45 euró/fő

Jelentkezni **július 15-ig** André Jánosnál lehet: **Református Lelkészi Hivatal, 049 52 Silica 2;** tel.: 0905/230 559; e-mail: annijancsi@post.sk

Április 16-án és 17-én a miskolci Lévy József Református Gimnázium Kollégiuma adott otthont az egyházközségekben működő iskolák pedagógusai számára megrendezett I. Országos Református Pedagógustalálkozóknak.

A pedagógusok a Felvidék minden református iskolájából szép számban képviseltették magukat. Az alkalmat **Fazekas László** püspök nyitotta meg, majd sor került az iskolák – öt alapiskola (Alistál, Martos, Érsekkéty, Rozsnyó és Vaján) és két gimnázium (Rimaszombat, Léva) – bemutatkozására. Miután egy kis betekintést kaptunk egymás munkájába, mindennapi életébe, bemutakoztak a tiszáninenni egyházkerület iskolái is. Ennek elsődleges célja az volt, hogy kapcsolatokat, baráti szálakat építsünk ki az említett egyházkerület oktatási intézményeivel.

Az estét **Kása Gergely** felsőlanci lelképásztor, közoktatási tanácsos evangélikációja zárta. Az érdemi munkára a következő nap került sor. Délelőtt a házigazda gimnázium igazgatója, **Ábrám Tibor** tiszáninenni főgondnok tartott egy tartalmas és nagyon tanulságos előadást az egyházi iskolák szerepéről, küldetéséről. Boncasztalra került a tanár-diák-szülő viszony és fontossága, szóba kerültek a lehetőségek a kapcsolattartásra, akár csak az, hogy milyen hatása van egy iskolára a produktív és improduktív munkának. Az előadó rámutatott arra, hogy egy református iskola nemcsak az adott

Miskolc Erőt adó tapasztalatszere

gyülekezeti, hanem az egész környéké. Nagyon releváns, hogy ezt a régió tudatosítsa és az iskolát támogassa, a magáénak tekintse. Ezen a téren még komoly hiányosságaink vannak...

Utána egyházunk vezetőivel – Fazekas László püspökkel és **Géresi Róbert** püspökhelyetessel – volt egy diskurzus, aminek moderátori szerepét Ábrám Tibor

vállalta. Három fő témakörben beszélgettünk: milyennek látjuk a mostani református iskolákat; mi az a pozitívum, amit kiemelniink intézményeinkkel kapcsolatban; illetve hogyan képzeljük el iskoláinkat tíz év múlva.

Délután kiscsoportos foglalkozásokon beszélgettünk a találkozóval kapcsolatos érzéseinkről, benyomásainkról. És arról is, hogy miért választottuk a pedagógusi

hivatást, mik azok a dolgok, amiktől egy pedagógus biztonságban érzi magát, elégedett és boldog.

Sor került a Közoktatási Tanács megújítására is, ami reménység szerint az elkövetkező két évben még több érdemi munkát fog végezni, könnyítve és segítve református tanintézményeink munkáját, annak egybehangolását.

Az együtt töltött idő megmutatta, hogy szükség van ilyen típusú rendezvényekre. Erősítik az összetartozásunkat, erőt adnak, tapasztalatszere jön létre, ismeretségek szövődnek. Az iskolák neve mögött már arcok állnak, eredmények, munkák. Bízunk benne, hogy ez volt a kezdet és a pedagógustalálkozó rendszeresen megrendezésre kerül.

Édes Enikő

kislánnyal, aki átszellemülten szorongatta a lovat a kezében, és a világot sem vált volna tőle meg egy percre sem...

A szervezők minden este meglepetésprogrammal kedveskedtek az arra járóknak. Szerda este a Selye János Gimnázium bibliaköre, a GimiIfi szolgált, csütörtökön a komáromi gyülekezet dicsőítő csoportja adott koncertet. Pénteken Cseri Kálmán *Álom vagy valóság* című színdarabját adta elő a gyülekezet színjátszó csoportja. Szombaton bemutakozott a Gedeon Társaság, végül az apácaszakálasi Cédus zenekar koncertje zárta le a programsorozatot.

Istennek hála, nem volt hiábavaló a munkánk! A tervezett 200 euró helyett 1357,53 euró és 9500 forint gyűlt össze a Czézinger család számára. Kérünk mindenkit, hogy hordozza imáiban a műtét előtt álló kisfiút és családját. Tapasztalatainkat szívesen megosztjuk más gyülekezetekkel is, hisz jó lenne, ha minél több helyen megvalósulhatna a Kézről kézre. Az érdeklődők a Diakóniai Központ (www.diakonia.reformata.sk) kereshetik.

Vaszily Tímea

Komárom

Kézről kézre – a nagy cserebere

Április 21-e és 24-e között különleges jótékonyági eseménynek adott otthont a révkomáromi református gyülekezet, melyet a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjával közösen rendezett meg.

Szerdától szombatig a gyülekezet önkéntes fiataljai várták a gyülekezet udvarában felállított asztaloknál mindazokat, akik szerettek volna megszabadulni működőképes, ám feleslegessé vált elektronikai cikkeiktől, játékaiktól, lakásdíszeiktől, sporteszközeiktől, könyveiktől, vagy épp ellenkezőleg: szükségük volt ilyen dolgokra. Számos tárgy érkezett és cserélt is gazdát (a könyvek nagy részét a Selye János Egyetem Könyvtára adományozta).

Szabott ára természetesen semminek sem volt, mindenki saját lehetőségeihez mérten adakozhatott. A gyűjtéssel egy súlyosan beteg gútai kisfiú, **Czézinger Tamás** gyógykezeléséhez szerettünk vol-

na hozzájárulni. Másik célunk a környezettudatos élet népszerűsítése volt. Hiszen rengeteg tárgy vesz bennünket körül, melyekre igazából semmi szükségünk, és

számtalan megunt dolog kerül a szemétkébe, ami másoknak nagy segítséget jelenthetne vagy örömet szerezhetne.

Különösen emlékezetes marad előttem annak a férfinak a tekintete, aki hirtelen megpillantotta az évek óta keresett kedvenc könyvét. És a rózsaszín póni adományozójának ezúton üzenem, hogy másnap a vasárnapi iskolában találkoztam egy

„Aztán sok mindenre tanította őket példázatokkal ...” (Mt13,3a).

Az Úr kegyelméből április 18-án került megrendezésre a Zempléni Református Egyházmegyében a **már hagyományossá vált bibliaismereti vetélkedő, amelyre a gyerekek és ifjak az Úr Jézus példázataiból készültek.**

Örömteli volt, hogy újabb gyülekezetek kapcsolódtak be, miáltal új barátokra tehattünk szert a vetélkedő alatt. Egyházmegyénk tizenhárom gyülekezetéből (Ágcsernyő, Bacska, Bodrogszentés, Királyhelmece, Kisgéres, Kistárkány, Kistoronya, Ladmóc, Nagygéres, Örös, Perbenyik, Szőlőske, Tiszacsernyő) huszonhárom csoport érkezett (s velük a felkészítők, a lelkészek, illetve a gyermekeket kísérő szülők).

A templomban **Molnár István**, a vendéglátó királyhelmecei gyülekezet lelkipásztora köszöntötte a jelenlévőket, és röviden felvázolta a nap programját. Ezt követően **Kiss Miklós** örösi lelkipásztor gitárkíséretével tanultunk néhány új éneket, és ráhangolódtunk az áhítatra, melyet **Szaszák Malvin** zempléni lelkész tartott, aki válogatott igeverseken és az azok által kínált képeken keresztül (madár, liliom, mag, juh) arra mutatott rá, hogy Isten hogyan szól hozzánk a természetben keresztül, hogy Ő táplál bennünket, öltöztet, gondunkat viseli és szüntelenül hívogat.

Waldfischbach-Burgalben Börtönlelkészek éves konferenciája

2010. április 26-a és 30-a között a festői környezetben fekvő Waldfischbach-Burgalben Maria Rosenberg konferenciaközpontjában került megrendezésre a Németországi Evangélikus Egyház börtönlelkészeinek éves konferenciája. A konferencia témája: *A fügefá mögött, azaz Vétek, szegyen, megszégyenítés* volt. A konferencia előadói – **Michael Klessmann**, **Claus Müller** és **Stephan Marks** – érdekes teológiai megvilágítást adtak az adott témának.

A konferencián kilenc csoportban dolgozhattak a résztvevők, ahol a témát jogi, pszichológiai, pszichiátriai, kulturális, irodalmi megközelítésből is elemezheték – természetesen teológiai alapokon. Itt volt igazán alkalom a tapasztalatcserére, ami nemcsak a német börtönlelkészek számára fontos, hanem a környező országok meghívott vendégeinek is hasznos útmutató

Királyhelmece Bibliaismeretben vetélkedtek

Az áhítatot követően a csapatok hozzáláttak a munkához. Ki-ki a korcsoportjának megfelelően először kitöltötte az írásbeli tesztlapot, melyet Szaszák Malvin, **Dócs Szilvia** és Molnár István készítettek. Az írásbeli javítását követően megkezdődtek a szóbeli „vizsgák”. El kell mondanom, nagyon nehéz dolga volt a zsűrinek, mert nagyon felkészült csapatokkal találták magukat szemben.

Szinte csak fél pontok döntöttek el egy-egy szoros „küzdelmet”. Ezért köszönet jár a felkészítő lelkészeknek és szülőknek, és nem utolsósorban a gyerekeknek, hisz szabadidejüket szánták rá a tanításra, illetve a tanulásra.

Az írásbeli és szóbeli vizsga feszültségét – egy kellemes ebédet követően – ügyességi vetélkedővel vezettük le. Míg elkészült a kiértékelés s készültek az em-

léklapok, Kiss Miklós vezetésével egy nagyon jó hangulatú órát töltött el a társaság, összemérve ezúttal nemcsak tudásukat, hanem ügyességüket is. E jó hangulatú játék után (melyet **Kiss Otília** készített), következhetett a kiértékelés.

Most először versenyezhettek a 2. és a 3. osztályos tanulók, akik elvárásainkat felülmúlva teljesítettek a vetélkedőn. Nagyon ügyesek és bátrak voltak. Ebben

a kategóriában a következőképpen alakult a verseny: első a ladmóci, második a kisgéresi és a kistárkányi, harmadik a királyhelmecei gyermekek lettek.

Az 4.–6. osztályosok kategóriájában az első helyen a királyhelmeceiek, a ladmóciak, a nagygéresiek és a tiszacsernyőiek, a másodikon a kisgéresiek, míg a harmadikon a kistárkányiak végeztek.

Az 7.–9. osztályosok kategóriájában a következő végeredmény született: első Királyhelmece, második Kisgéres, harmadik Nagygéres.

A gyermekek evangéliumi tartalmú könyveket, kifestőket, játékokat kaptak ajándékba; jó reménység szerint a Szentírás mellett otthon gyakran forgatják és használják majd őket. A gazdag tárgyi nyereségek biztosításához és a vetélkedő megszervezéséhez a Szülőföld Alap is hozzájárult, amiért e helyen is köszönetet mondunk.

Meg kell vallanom, hogy bár a nap elején sok félelmem volt (minden rendben lesz-e, elférünk-e, s izgultam a gyermekekért is), a nap végén mindenki széles mosollyal az arcán és boldogan tért haza. Úgy gondolom és azt érzem, hogy ez azért volt, mert mindvégig velünk volt az Úr, s Ő megáldotta nemcsak ezt a gyönyörű napot, hanem a felkészülésünknek az óráit is. Legyen ezért hála és dicsőség Őneki! Soli Deo gloria!

Antala Éva

Molnár Éva

„...dicséretet éneklek lélekkel, de dicséretet éneklek értelemmel is”
(1Kor 14,15b).

Április 25-én egyházmegyei kórustalálkozóra került sor Kassán. Négy kórus jelezte részvételét: a körös-rudnai, a szádalmási, a rozsnyói és a házigazda kassai gyülekezet Cantate Domino kórusa. Vendégek is érkeztek erre az alkalomra: a kassai gyülekezet partiumi testvérgyülekezetének Musica Sacra kamarakórusa Érmihályfalváról és a debreceni Kántus.

A Kántus-tagok előző nap **Orémus Zoltán** esperes vezetésével kirándulást tettek Betlérbe, megnézték az Andrássy-kastélyt, utána pedig istentiszteleten szolgáltak a gömörhorkai református templomban.

Vasárnap délután megtelt a parókia udvara, kezdődött a beéneklés. A kórustalálkozó Orémus Zoltán esperes áhítattal vette kezdetét a *Zsolt 96,1–2* alapján: „Énekeljétek új éneket az Úrnak, énekelj az Úrnak, te egész föld! Énekeljétek az Úrnak, áldjátok nevét, hirdessétek szabadítását minden nap!”

A kórusok közül az első a körös-rudnai volt **Mudi Henrietta Judit** vezetésével. Aztán a szádalmási kórus szolgált **Varga Ilona** és a rozsnyói énekkar **Csobády Mária** kántorok vezetésével. A hazai kórusok közül a kassai gyülekezet Cantate Domino kórusa zárta a sort **Kovácsné Palcsó Edit** vezetésével. Ugyan a kórusok különböző színvonalú műveket énekeltek, de ami összekötötte őket, az az Isten megtapasztalt szeretetének viszonzása, a szolgálat.

Egy-egy ilyen kórustalálkozó kitűnő alkalom a találkozásra, beszélgetésre,

A körös-rudnai kórus (Varga Zoltán felvételei)

Kassa

Egyházmegyei kórustalálkozó

egy-egy batorítására, új kották „beszerzésére”, szakmai dolgok megbeszélésére. Új kottákat minden egyes kórus egy-

nagyságos fejedelem, II. Rákóczi Ferenc földi maradványainak megkoszorúzását a Szent Erzsébet-székesegyház

A debreceni Kántus (Ujlaki Ferenc felvétele)

házunk egyházzenei osztályától is kapott. Az osztály vezetője, Süll Kinga nem tudott részt venni az alkalmon, de megbízottja révén elküldte köszöntését és a kórusok számára az ajándékot.

A hazai kórusok után a 264. dicséret vezetett át minket a vendégeink szolgálatához. Először az érmihályfalvaiak énekeltek **Veres Attila Zsolt** kántor vezetésével. Szolgálatuk példa volt arra, hogy hét ember is tudja négy szólamban, magas színvonalon dicsőíteni megváltó Urunkat. Aztán **Berkési Sándor** és a Kántus szolgálata következett.

Orémus Zoltán esperes a 103. zsoltárral zárta az alkalmat. A beszélgetés, ismerkedés folytatódott a gyülekezeti teremben, ahol szeretetvendégségre került sor. Debreceni kedves vendégeink ugyan gyönyörű városunkból sokat nem láttak, mert minden idejüket az énekpróbák kötötték le, egy fontos dolgot kedves kötelességüknek vettek: a

kriptájában. Idegenvezetőnk, **Gyurcsis Imre** felidézte II. Rákóczi Ferenc korát és életének eseményeit, majd a Kántus tagjai csendes áhítattal hajtottak fejet a szarkofágok előtt. Koszorút helyeztek el a fejedelem sírjánál, és elénekeltek a hagyomány által neki tulajdonított éne-

Orémus Zoltán esperes

ket: „Győzhetetlen én köszálom, / Védelmezőm és kővárom, / A keresztfán drága áron / Oltalmadat tőled várom” (346. dicséret).

Hatalmas biztatás és elismerés Berkési Sándor részéről a kassai kórus számára, hogy közbenjárására a Cantate Domino részt vehet a *Református énekek* elnevezésű hangversenyen, amelyre Budapesten a Művészetek Palotájában kerül sor. Ez jelenleg a legnagyobb presztízzsel bíró magyar református zenei esemény, ahol a kassai kórus egyike lesz az összkart alkotó tizenkilenc kórusnak.

Köszönet mindazoknak, akik segítettek a kórustalálkozó megszervezésében és kivitelezésében; akik hozzájárultak tehetségükkel vagy munkájukkal ahhoz, hogy ez az alkalom az Isten dicsőségét szolgálhatta.

Bodnár Noémi

Ha valaki a Felvidék keleti csücskéről kezd el beszélni, akkor csakhamar rátér a régiót jellemző magas munkanélküliségre, a fiatalok elvándorlására, a nehéz anyagi és szociális helyzetre. S a jellemzés során minden bizonnyal Királyhelmeccről sem feledkezne meg: a városról a legtöbbször – leginkább az utóbbi idők negatív sajtóhíreinek köszönhetően – ugyancsak a nehézségeket tudják elmondani.

A város nehézségei a külső körülményekből is adódnak, de a gonosz erői belülről is erőteljesen próbálják bomlasztani közösségünket. De mit lehet tenni? S lehet-e egyáltalán az egyházaknak, a Krisztust prédikálóknak valamit cselekedniük? Ezek a kérdések merültek fel a királyhelmecci református gyülekezet lelkészeiben, mely kérdésekre az egyértelmű válasz a közös imádkozásban fogalmazódott meg. Vagyis imádkozni kell a városért, imádságban kell Királyhelmeccet, az itt élőket az elé az Úr elé vinni, aki mindedig – a mainál nehezebb időszakokban is – megőrizte településünket és népünket.

A közös, a városért való fohászokodás gondolatába bevontuk a helyi római, illetve görög katolikus gyülekezetek lelkészeit, hiszen a város lakosainak összefogása és az itt élők imádságban való hordozása közös ügy.

Május első vasárnapjának délutánján nem tudtuk, hogy mennyien fogunk az

Vác

Tízéves a börtönlelkészi szolgálat

2010. május 5-én **Sólyom László** köztársasági elnök a börtönlelkészi szolgálat tízéves jubileuma alkalmából látogatást tett a Váci Fegyház és Börtönben. A találkozót **Roszík Gábor** evangélikus lelkész, a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke szervezte, aki tájékoztatta a köztársasági elnököt, valamint a találkozón megjelent egyházi és világi vezetőket, a büntetés-végrehajtás vezetőit és a börtönlelkészi szolgálat megjelent tagjait a szervezet működéséről. Az államfő a találkozón elmondta, hogy jó érzéssel tölti el, hogy az egyházak rendszeres segítséget nyújtanak a büntetésüket töltők személyiségfejlesztéséhez, a tanulásukhoz, a konfliktuskezeléshez, illetve részt vállalnak a családok összetartásában is.

A találkozón résztvevői a váci büntetés-végrehajtási intézetben közel egy éve működő APAC-körletet is megnézheték, ahol a vallás személyiségformáló erejét és az érintettek családtagjait hívják segítség-

Királyhelmecc

Imaséta a városért és lakóiért

előre megtervezett útvonalon, a közös imádkozás útján elindulni. Nem tudtuk, hogy mennyien lesznek; egyáltalán, hogy még vannak-e, akiknek fontos, hogy váro-

sunk ügyét, az itt élőket az Isten elé vigyük. Nem tudtuk, hogy lesznek-e, akiket nem tántorít el a borús idő és a szemerkélő eső a „sétálva imádkozástól”. Nem tudtuk, de mára már tudhatjuk, hogy bizony vannak, voltak – nem is kevesen –, akik imádkozni akartak a városért, akik úgy érzik, hogy az Isten elé kell vinni mindazt, ami megterhel, ami elválaszt, ami megköttöz, és az Úrtól kell elkérni mindazt, aminek híjával vagyunk: vagyis a szeretetet, a békességet, a megértést.

A három felekezet a saját templománál a maga gyülekezetéért könyörgött, majd

elindult a közös találkozási pont felé, vagyis a város fő tere, a Millennium tér felé. Innen már közösen indult a sokaság, melyhez az egész imaséta során folyama-

tosan csatlakoztak. Az Istent dicsőítő énekeket éneklő gyülekezet a város hat állomáshelyén megállva, közösen fohászokodott nemzetünkért, a gyermekekért, a fiatalokért, az egységért és egyetértésért, a családokért, a betegekért, szenvedőkért, orvosokért, ápolókért, pedagógusokért és nevelőkért. Az utolsó állomáson, a Hősök

terén az egész gyülekezet közösen olvasta fel az előre kiosztott imádságot, melyben az Isten gondviselő és oltalmazó kezébe helyezték Királyhelmecc városát, régiókat és annak lakosait. Ezt követően az Úri imádsággal fohászokodtunk Istenhez, majd a három felekezet lelkészei áldásmondással bocsátották el az imasétát végigjáró, Királyhelmeccért imádkozó sokaságot.

A jelenlévők szinte szívből énekelhették a 167. dicséretünk sorait, hiszen azt érezhették, hogy május első vasárnapjának délutánján „nagy csodadolgot mívelt” az Isten. Ugyanakkor azzal a reménységgel térhettünk haza, hogy Urunk „csodaművelése” nem szűnik meg, hogy még van terve Királyhelmeccel, van terve régiókkal és népünkkel. Az ő kezébe kell helyezni ezután is az itt élőket, és tőle kell elvenni mindazt, amit már elkészített a számunkra – legyen szó a gyülekezetéről, a városról, az országról vagy éppen az egész nemzetéről.

Molnár István

–aé–

Május 16-án hatodik alkalommal került sor az Egyházzenei Kórusok Nemzetközi Ökumenikus Koncertjére, melynek már harmadik alkalommal volt a helyszíne a Kassai Állami Színház. A neves rendezvényen csak meghívó alapján és a részvétel visszaigazolása után lehetett részt venni. A díszpáholyban magas rangú egyházi és közéleti személyek foglaltak helyet. A történelmi egyházak mind magas szinten képviseltették magukat. **Egyházunkat Erdélyi Géza nyugalmazott püspök és Géresi Róbert püspökhelyettes képviselte.**

Az esemény díszvendége a damaszki **III. Gregoriosz** görög-melkita rítusú katolikus pátriárka volt, aki arab nyelvű köszöntő beszédében a zene csodálatos hatalmáról beszélt: „Az éneknek megvan az a különleges tulajdonsága, hogy megmarad az agyban, az emlékezetben és azokban a pillanatokban, amikor a hit erőtlenedik, eszünkbe jut az ének, ami megerősít.”

Minden egyes felekezet a zeneművésze legjavát vonultatta fel. Ahogy változtak a kórusok a színpadon, változott a kegyesség, a hit megélésének módja is. Elsőként a római katolikus egyház Szent Cecília kórusa állt a pódiumra. Előadásában Händel *Cantate Deo* című művét és két Mária-t magasztaló éneket hallhattunk.

Őket az evangélikus egyház Chorus Comenianus gyermekkórusa követte. Ez volt a legnépesebb énekkar. A kórustagok korának megfelelően előadásukban főleg vidám ifjúsági ének hangzottak el, zongorakísérettel. Utánuk a görög katolikus egyház Mindenszentek kórusa következett, amely Ungvárról érkezett. A keleti

Kassa

Több toleranciát, mélyebb párbeszédet

egyház liturgiai énekeit hozták magukkal. Méltóságteljes, „titkot látó” áhítattal előadott ének volt ezek. Csak amikor Krisztus feltámadásáról énekeltek vagy Isten hatalmát magasztalták, akkor változott gyorsabbá az éneklés tempója.

A koncert a debreceni Kántusból és a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem

Az egyesített református kórus

kórusából álló magyar református ének-műsorával folytatódott. A kórust **Berkesi Sándor** Liszt-díjas karnagy vezette, aki nemzeti énekkincsünk legjavából válogatott az aktualitás, a darabok mondani-valorja szerint. Így különös erővel hangzott el Kodály 121. genfi zsoltárában az a sor, hogy: „Téged az Úr megőrizzen, Lelkedet esettől, megmentse veszélytől”. Berkesi Sándor erre az alkalomra zeneileg különösen igényes, az énekesek és a karmester számára is nehéz darabokat választott. A közönség ezt azzal jutalmazta, hogy a fellépő kórusok közül ők kapták a legnagyobb tapsot.

A színpadon a bizánci énekeket éneklő ciprusi férfikar folytatta a sort. Általuk egy különleges világba tehetünk képzeletbeli kirándulást. Énekük által az öske-resztyénség korában érezhette magát a

hallgató. A hosszan kitartott alaphangok fölé énekelte mívés dallamok meditatív imádságként hatottak az ott ülőkre.

A zsidó hitközség képviselőjében **Jana Orlická** énekelte. Énekét két hárfa, ütő- és fúvós hangszerek kísérték. Nagyon megható volt Dávid imádsága vagy a Miatyánk eredeti nyelven. De énekelte Jézus nyelvén, arámul is, sőt jemeni nyelvjárásban is egy imádságot, amelynek tartalma ez volt: Születésemtől fogva azért imádkozom, hogy az Úr adjon erőt, mert sok a fájdalom.

A kórusok után **Peter Solej**, a mezőlaborci székhelyű Naše Aktivitety Pre Slovensko (NAPS) intézmény alapítója és elnöke köszöntötte a megjelent felekezeteket, mindenkit a saját köszöntésével, a saját nyelvén. Az egyes felekezetek tagjai ezt különösen is hálás szívvel vették, és visszaköszöntek. Így lehetett megállapítani, hogy egyes felekezetek milyen létszámban képviselték magukat ezen a rangos eseményen. Az *Istennek dicsőség* köszönés hangoreje azt árulta el, hogy szűk körben volt népszerűsítve ez az ökumenikus alkalom.

Peter Solej beszédében azt mondta el, hogy ha nyelvileg különbözőek is vagyunk, de összeköt bennünket az Istenbe vetett hit és a hit megvallásának a módja, a zene. Így lehetnek közös emberi értékeink a „közös – párbeszéd – tolerancia”, ami a rendezvény mottója is volt.

Peter Solej szavai után az egyes felekezetek jelen lévő legmagasabb egyházi képviselői léptek a színpadra, hogy egymás után mindannyian megáldják az egybegyűlteket. Erdélyi Géza nyugalmazott püspök az *1Pt 5,10–11* szavaival áldott meg minket. Az áldás után **Jaroslav Dvorský** operaénekes, a Szlovák Állami Színház művésze Charles Gounod *Ave Maria* című művének eléneklésével koronázta meg az alkalmat.

A koncert végzetével egy perselyben mindenki tehetsége és belátása szerint elhelyezhette pénzdományát, amit a máltai lovagrend jótékony célra használhat fel.

Ez az este a résztvevők számára felejthetetlen élmény marad. Remélem, jövőre mi, reformátusok is nagyobb számban képviseltetjük magunkat, hogy jelenlétünkkel segítsünk betölteni az esemény célját: az emberek és a vallások közti párbeszéd elmélyítését, valamint a kölcsönös tolerancia támogatását.

–bn–

Május 9-én az alistáli kultúrotthonban előadást tartott **Balczó András** többszörös olimpiai és világbajnok öttusázó. A református egyházközség szervezésében megvalósult rendezvényen az egyértelmű élet fontosságáról tett bizonyosságot a tizenkét gyermekes családapa, aki élete folyásán keresztül vallott elveiről és hitéről. Elkísérte őt **Kun Ferencz**, a Rákóczi Szövetség alelnöke (jobbra), aki a csehországi és szlovákiai magyarok támogatására még 1989-ben létrehozott szervezet tevékenységét ismertette. (Kis Lukács felvételei)

Nagyölvéd Jótekonyság és szolgálat

A nagyölvédi református templomban 2010. május 16-án a templom tornyának felújításáért jótekonysági orgonakoncertre került sor.

Sipos István gyulai orgonaművész (aki egyben orgonaépítő és -restaurátor is) játékaival dicsőítette az Urat. Csodálatos zeneműveket hallhattunk a szintén felújításra váró orgona megszólaltatásával: Koloss István: Régi magyar táncok a Lőcsei virginál könyvből, J. S. Bach: e-moll prelúdium és fuga, César Franck: L organist kötetből Sorti, Keresztúton, Régi karácsonyi ének, Antalffy-Zsiross Dezső: Karácsonyi harangok, Lisznyai Szabó Gábor: Magyar Pastorale, Marc-Antoine Charpentier: Prelude a Te Deumból.

Az orgonaművész rövid zenetörténeti előadást is tartott a felsorolt zeneszerzők életéről, műveiről és nem utolsósorban az egyik legcsodálatosabb hangszerről, az orgonáról. A koncertet követően pedig több környékbeli gyülekezetben is szolgált, felmérte a még használatban lévő orgonák állapotát, tanácsot adott felújításukkal kapcsolatosan.

Öröm volt számunkra, hogy láthattuk, mily csodálatos értékkel rendelkeznek azon gyülekezetek, ahol még szól az orgona. Reméljük, Isten kegyelméből egyszer még felújításukra is sor kerülhet. Soli Deo gloria!

Antala Éva

Komárom Nálunk ülésezett a Generális Konvent

Május 27-én a Selye János Egyetem Konferenciaközpontjában tartotta ülését a Generális Konvent, a Magyar Református Egyház közös képviseleti testülete. A tanácskozáson mintegy 130 küldött vett részt az egész Kárpát-medencéből.

A nyitó áhítatot vendéglátóként egyházunk püspöke, **Fazekas László** tartotta az *ApCsel 2,42–47* alapján (*a 3–4. oldalon közöljük – a szerk. megj.*). Bár egyházunk tavaly hivatalosan nem csatlakozott a Magyar Református Egyházhoz, az ülésén jelen volt a hét magyar egyházmezgye eszperese és gondnoka, sőt a két szlovák egyházmezgye képviselői is. Nevükben **Marián Hamari** püspökhelyettes mondott köszöntőt. Megtiszteltetésnek érezte a meghívást, és rámutatott, hogy keresztyénekként a mennyben van polgárjogunk. És ez a tény – a történelem és a jelen feszült-

A költségvetést Csomós József tiszánineni püspök terjesztette elő. (Barcza János felvételei)

ségei dacára – összeköt bennünket a Krisztusban. Egyházunkat a jelenlevőknek a magyar püspökhelyettes, **Géresi Róbert** mutatta be.

Az egységes Magyar Református Egyház első évének eredményeiről **Tarr Zoltán** magyarországi zsinati tanácsos tartott beszámolót, többek közt megemlítve a közös lelkészképzés és az egységes liturgia ügyében kifejtett erőfeszítéseket, illetve a Kárpát-medencei együttműködés szép missziói példájaként a Szeretethíd önkéntes napot. A Generális Konvent elfogadta az első közös költségvetést (végösszege közel 52 millió forint), melynek forrásait csak határon túli programokra lehet használni. A GK elfogadott egy nyilatkozatot is a trianoni békediktátumról (*a 4. oldalon közöljük – a szerk. megj.*).

A bizottsági beszámolók során **Bölcskei Gusztáv** püspök és **Zalatnay István** a liturgiai bizottság által összeállított füzetre irányították a figyelmet s ajánlották a vele való megismerkedést. **Bibza István** az egyházalkotmányi bizottság munkájáról szólt. Az októberben megjelenő Kárpát-medencei magazin előkészületi munkálataiba **Köntös László** főszerkesztő-helyettes avatta be a je-

Csucsom Pünkösdi evangelizáció

A rozsnyói gyülekezet tagjai május 17-e és 19-e közt részt vettek a Csucsomban tartott evangelizációs alkalmakon, melyeken **Szeverényi János**, a budapesti Evangélikus Missziós Központ vezetője szolgált igehirdetéssel. *Van-e élet a halál előtt?* és *Van-e élet a Pozsálló alatt?* – az *ApCsel 2* alapján pünkösöd, a Szentlélek kiáradása, az egyháznak a megszületése volt a témája elmélkedésének.

Mint ahogy az első pünkösdkor jelen voltak Jeruzsálemben a sok nemzetből való népek, itt Csucsomban is összegyűltek szlovákok, magyarok, romák, evangélikusok, reformátusok, katolikusok, baptisták, az apostoli felekezet tagjai Rozsnyóról és a környező falvakból. A bibliai történetben Péter megtérésre szólította fel a sokaságot, és ma is erre hív bennünket az Úr. Mindnyájan Isten gyermekei vagyunk, magának teremtett, s vezetni akar minket Szentlelke által. Az a mi pünkösödünk, ha személyes és folytonos kapcsolatban vagyunk vele – mondta az evangelizátor.

Szeverényi János elmondta megtérésének történetét és missziós szolgálata során szerzett élményeit. Ez a csucsomi alkalom azért is volt igen jelentős, mert ebben a faluban 69 éve volt evangelizáció. A meghitt légkör fokozásához hozzájárult egy keresztyén asszonytestvér bizonyágtétele a Szentlélek munkájáról a szívében.

Mixtaj Johanna

Bölcskei Gusztáv püspök jobbján **Tarr Zoltán**, balján **Fazekas László**

lenlevőket. A protestáns pátensről visszavonása 150. évfordulója kapcsán **Tőkéczi László** dunamelléki főgondnok tartott nagyívű előadást.

Az ülés végén a GK jóváhagyta Bethlen Gábor emléke megörökítését születése

Köntös László a formálódó református magazinról számol be

430. évfordulója okán, konkrétan egy emléktábla elhelyezését nyughelyén, a gyulafehérvári székesegyházban. És hozzájárult ahhoz is, hogy a kanadai magyar reformátusok csatlakozhassanak a Magyar Református Egyházhoz.

–akb–

Június 6-án templomszentelési és lelkészbeiktatási ünnepségre került sor Nagykeszin. Ilyen esemény a gyülekezet életében több mint ötven évvel ezelőtt volt utoljára.

A gyülekezet örömmel készülődött az ünnepségre, hiszen hosszú idő után újult meg kívülről és belülről a templom. A munkálatok 2005 nyarán kezdődtek a te-

tőszerkezet, illetve a cserép cseréjével. Megújult a torony külseje, új süveget is kapott, majd a templom külsejét és belső terét is sikerült megújítani. Az anyagiak előteremtésében hathatósan segítette a gyülekezetet a helyi önkormányzat, a földműves-szövetkezet, a Szülőföld Alap,

Május 22-én Nyitrán a molnosi temetőben búcsúztunk el Berecz István nyugalmazott lelképásztortól.

1923. június 3-án a mai Magyarország területén található Martonyiban született, ahol édesapja megválasztott lelkészként szolgált. Gimnáziumi éveit a híres sárospataki kollégium falai között töltötte. A második világháború zavaros időszakának végén sok hányattatás, majd fogság után a prágai teológiára került. Tanulmányai befejezése után 1950-ben pozsonyi segédlelkész lett, majd 1951-ben Vágó Ede esperes a nyitrai református gyülekezetbe helyezte, ahol 1951. november 18-án tartotta az első istentiszteletet. A gyülekezet 1954. október 24-én választotta meg lelképásztorává.

Nagyon nehéz időszak volt ez az egész egyház, különösképpen a Nyitra környéki gyülekezetek számára. Állandó támadások kísérték a magyar református hívek életét. Ahogy Berecz István az emlékirataiban írja, nem volt könnyű a lelkész élete, de az Úr mindig adott megoldásokat: mindig küldött néhány segítőt, akik szeretettel segítettek a szolgálatban.

Nagykeszi

Dupla örömben volt részünk

az Egyetemes Egyház Segélyalapja, és természetesen a gyülekezeti tagok adakozása is nagyban hozzájárult a munkálatok anyagi fedezete biztosításához.

A templomszentelési prédikációt **Fazekas László** püspök tartotta, a beiktatás

tairól a gondnok, **Fitos András** számolt be. A gyülekezet a beiktatás alkalmából új palásttal ajándékozta meg a lelképásztort, így köszönve meg eddigi munkálkodását. Az alkalom után a gyülekezet szeretetvendégségre hívta az ünnepségen

Szabó Sarolta beiktatását Dobai Sándor, a komáromi egyházmegye esperese végezte

szolgálatát pedig **Dobai Sándor**, a komáromi egyházmegye esperese végezte.

A megtelt templomban a megválasztott lelképásztor, **Szabó Sarolta** a *Mt 13,1–9* alapján hirdette Isten ígétjét, majd ezt követően a templom felújításának munkála-

részt vevőket.

A sok hányattatás után egy igazi örömmel vettünk részt, hálát adva teremtő és megtartó Istenünknek.

Szabó Sarolta

BERECZ ISTVÁN (1923–2010)

A nyitrai gyülekezet mindig is missziói terület volt. Berecz István is ennek tudatában látta el hivatását. Egy-két emberért utazott Aranyosmarótra, a Nyitra környékre került magyar reformátusokat is rendszeresen látogatta, és házi istentiszteletet tartott számukra, hogy ők is anyanyelvükön hallják az ígét s éljenek az úrvacsorával. Ezen felül gyakran járt Poprádra, Galgórcra. A kitelepítések miatt (amikor is anya-

egyházközségek maradtak lelkész nélkül) nyitrai szolgálata kezdetétől ellátta a kismányai és a hozzá tartozó kis valkházi gyülekezet lelkigondozását is. Többször megtörtént, hogy az esti istentisztelet után rá-sötétedett, busz már nem ment Nyitrára, ott kellett töltenie az éjszakát, és csak reggel térhetett haza családjához. 1975-től az alsószőlősi református gyülekezet pásztoralásával is ő lett megbízva.

A családi tűzhely melegségének megőrzése és három gyermekük nevelése főként feleségére, Zsuzsa néniére maradt, akivel 1961-ben kötött házasságot. A Mindenható akarata volt, hogy Berecz István halála után két héttel feleségét is hazaaszólította.

Megboldogult testvérünk hatalmas munkát végzett annak érdekében, hogy a Nyitra környéki reformátusság megmaradjon, lelkiekben épüljön és gyarapodjon. Fáraságos, de áldásos szolgálat volt ez. Legyen az ő egész élete mindannyiunk számára példa, és erősítsen bennünket abban, hogy a mi munkánk nem hiábavaló az Úrban!

Ficzere Tamás

A Selye János Egyetem Református Teológiai Karán történt

A Selye János Egyetem Református Teológiai Karán május és június folyamán az egyik esemény követte a másikat. Az államvizsgák május 18-án a katechéták magiszteri vizsgájával kezdődtek, amikor is hét hallgató tett sikeres államvizsgát.

Június 3-án került sor a teológusok államvizsgájára. Idén a következő teológushallgatók végeztek (miáltal teológusi oklevelet és magiszteri titulust szereztek): **Bodnár Aranka** (Örös), **Bóna Zoltán** (Dunavarsány), **Demeter Vilma** (Nyírágó), **Egri Gergő** (Bacska), **Karvansky Mónika** (Bátorkeszi), **Kürthy Anita** (Vágfarkasd), **Molnár János** (Gice), **Szarvas László** (Rimaszombat) és **Virág Szilvia** (Mad).

Június 18-án zajlottak a katechéta szakos hallgatók baccalaureátusi államvizsgái: tizenhárom hallgató vizsgázott sikeresen.

2010. június 24-én került sor a kisdoktori (ThDr.) védésekre. A kommissionális vizsga keretén belül sikeresen megvédtek munkájukat és ezáltal jogosultak lettek a ThDr. titulus viselésére a következő jelöltek: **Rákos Loránt** (a gyakorlati teológiai tanszéken dolgozott, munkájának címe: Protestáns jogteológiai summárium), **Szénási Szilárd** (a vallástudomány- és filozófiatörténeti tanszéken dolgozott, munkájának címe: A szcientológia egyháza) és **Molnár István** (a gyakorlati teológiai tanszéken dolgozott, munkájának címe: Az ökumenikus esketési szertartások lehetőségei).

Az ünnepélyes diplomaosztóra 2010. június 27-én került sor a komáromi református templomban. Igét hirdetett Karasszon István professzor, a Református Teológiai Kar Öszövetségi Tudományok Tanszékének vezetője. Az exmittáció szolgálatát Fazekas László, egyházunk püspöke végezte.

A diplomaosztó keretében átvették doktori oklevelüket a kar még összesen végzett doktori is: **Erdélyi Pál** vágfarkasdi lelkipásztor, **Lévai Attila** csicsói lelkipásztor és **Pólya Katalin** párkányi lelkipásztor, valamint a fent említett, a munkájukat most sikeresen megvédő lelkipásztorok: **Rákos Loránt** (Naprág), **Molnár István** (Királyhelmece) és **Szénási Szilárd** (Martos).

Öllös Erzsébet

Közoktatási Tanács. Az április közepén Miskolcon egyházi iskolánk számára megrendezett pedagógustalálkozón az alábbi három igazgatót választották meg egyházunk Közoktatási Tanácsába: Édes Enikő (Alistál), Sebők Attila (Rimaszombat) és Hudák Bálint (Vaján). Rajtuk kívül még a Zsinati Tanács által delegált Kása Gergely felsőlánci lelkipásztor és Milen Erzsébet rimaszombati iskolalelkész alkotja az 1/2000-es számú közoktatási törvényünk által megkövetelt tanácsot.

Emlékműállítás. Június 4-én a T(e) Ü(gyed) KÖR polgári társulás a trianoni békediktátum aláírásának 90. évfordulója alkalmából megemlékezést szervezett Komáromban, amely templomi istentisztelettel kezdődött. Utána a kollégium udvarán a társulásnak a presbitérium által bérbe adott területen bemutatásra került egy fából faragott emlékoszlop, a szögyéni Schmidt Róbert alkotása (felállításához a Műemlékvédelmi Hivatal visszavonta az engedélyt, a kérvényezést újra el kell kezdeni).

Évfordulós hálaadás. Június 12-én Fazekas László köszöntőt mondott a jókai József Pásztor Háza fennállása 10. évfordulója alkalmából szervezett ünnepségen.

Családi nap. Június 13-án az alistáli iskolának az imaház udvarán megtartott családi napját megtisztelte jelenlétével Fazekas László püspök a feleségével együtt.

Lelkészképesítő vizsgák

Komáromban 2010. június 21-én került sor az I. lelkészképesítő vizsgákra. Az egyházunk Lelkészképesítő Bizottsága előtt megjelent teológiai abszolvensek és már exmittált lelkészek közül az alábbiak tették le sikerrel a vizsgát, így a jövőben segédlelkészként szolgálhatnak: **Bodnár Aranka** (Örös), **Bóna Zoltán** (Magyarország), **Egri Gergő** (Bacska), **Hangácsi Krisztina** (Felsőlánc), **Karvansky Mónika** (Bátorkeszi, szolgálati helye: Bécs), **Kürthy Anita** (Vágfarkasd), **Lovadi István** (Magyarország), **Szarvas László** (Rimaszombat) és **Virág Szilvia** (Mad).

Június 22-én és 23-án ugyancsak Komáromban az alábbi segédlelkészek tették le sikeresen a II. lelkészképesítő vizsgát, miáltal teljes jogú lelkésszé, illetve választhatóvá váltak: **Beňadik Adrián** (Barsvárad), **Bohony Beáta** (Réte), **Csiba Zoltán** (Komárom), **Fábián Tibor** (Románia), **Fecsó Yvett** (Péder), **Fekete Annamária** (Szerbia), **Geréb Géza** (Románia), **Háromszéki Botond** (Magyarország), **Juhász Éva** (Hanva), **Kovácsi Krisztián** (Magyarország) és **Molnár Malvína** (Alsókálása).

Ugyanekkor honosító vizsgát tett: **Alena Šindelářová** (Prága).

Templomszentelés. Június 19-én az ipolypásztói gyülekezet, miután nagy anyagi és fizikai odaszánással felépítette temploma 2008. július 4-én gömbvillám által lerombolt tornyát, hálaadó istentiszteletet tartott, amelyen Fazekas László püspök hirdette az igét.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Július 18-án 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Pusztai Zoltán nagytoronyai lelkipásztor a harmadik és a negyedik csapásról szól a hallgatókhoz, amikor is Egyiptomot szünyogok és böglyök lepték el.

Augusztus 1-jén 8.05-kor a Világosságban Megyesi László magyarbódi lelkipásztor igehirdetésében az egyiptomiakat ért dögvészről és fekélyről lesz szó.

Augusztus 22-én 8.05-kor a Világosságban Orémus Zoltán kassai lelkipásztor, az abauj-tornai egyházmegye eszperese a fáraó engedetlensége miatt Egyiptomot ért következő csapásról, a jégesőről és annak következményéről elmélkedik igehirdetésében.

Szeptember 5-én 8.05-kor a Világosságban a saskajárás lesz a fő téma. A fáraó a sok csapás után már majdnem rááll arra, hogy elengedje az izraelitákat, de végül meggondolja magát. Ennek következményéről Varga Zoltán szádalmási lelkipásztor szól a hallgatókhoz.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkési hivatalokban.

Előfizetési díj: egy évre 120 korona.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Regisztrációs szám: SÚTI 15/6